

A

Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde
(3770 Sajószentpéter, Élmunkás u. 2.)

pedagógiai programja

2022

Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde

A Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde a Miskolci Egyházmegye Közfeladatellátó Intézményei Fenntartója fenntartásában működő intézmény. Elkötelezett a keresztény vallási nevelés iránt, amely az intézmény keresztény értékeit követő programjában is megnyilvánul. Jögelődj a Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde.

A pedagógiai program követi az intézmény hagyományait.

Büszkék vagyunk arra, hogy intézményünk egy új, korszerű Sajószentpéteren elsőként alapított egyházi intézmény.

Az intézményi munkáját a Keresztény Értékeket Közvetítő Pedagógiai Program alapján kívánjuk végezni.

Tartalomjegyzék

Az intézmény adatai	2
Jogszabályi háttér	4
1.Bevezető	5
1.1. Az intézmény háttere, helyzete	5
2. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei, értékei célkitűzései	6
2.1. Keresztény küldetésünk.....	6
2.2. Gyermekkép	8
2.3. Óvodakép	9
3. Az óvodai nevelés feladatai.	11
3.1.Keresztény életre nevelés-hitre nevelés	11
3.2. Egészséges életmód alakítása	15
3.3. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	20
3.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	23
3.4.1. Gondolkodásfejlesztés	25
3.4.2. Beszédfejlesztés	27
3.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítése	29
3.5.1. Tehetség gondozás.....	30
3.5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	31
4. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	34
5. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	35
6. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	36
6.1 Az óvoda belső kapcsolatai.....	36
6.2 Külső kapcsolatai.....	37
7. Egészségnevelési elvek	40
8. Környezeti nevelés	44
9. A gyerekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	45
10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	46
10.1. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	46
10.1.1. Személyi feltételek.....	46
10.1.2.Tárgyi feltételek.....	46
10.1.3. Napirend, hetirend.....	47
10.1.4 Ünnepek, megemlékezések.....	49
10.1.4.1. A Szent Péter Görögkat. Óvoda ünnepei, jeles napjai, megemlékezései.....	49
11. Az óvoda tevékenységformái	50
11.1. Játék	50
11.2. A szép iránti fogékonyság felfedeztetése	56
11.2.1. Verselés, mesélés	56
11. 2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	59
11.2.3. Rajzolás, mintázás, kézi munka	63
11.2.4. Mozgás	66
11.2.5. A külső világ tevékeny megismerése	70
11.2.6. Munka jellegű tevékenységek.....	76
11.2.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	78
11.2.8.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	83
12 A pedagógiai program ellenőrzése, értékelése	85

Jogsabályi háttér

Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

229/2012. (VIII.28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

1997. évi XXXI. törvény a Gyermekvédelemről és gyermekjóléti igazgatásáról

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet

1.Bevezető

A Pedagógiai program tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és a 363/2012. (XII.17) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról határozza meg.

Az Egyházi Törvénykönyvben az egyház „égető szükségét érzi annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét" a mai társadalomban, az intézményben.

A II. Vatikáni Zsinat mondja: „A nevelés elsősorban a család feladata, de ebben rászorul a közösség támogatására. A szülőknek és az általuk nevelői feladattal megbízott személyeknek jogán túl, az államnak is vannak jogai és kötelességei, mivel feladata a világi közjó biztosítása.”

Pedagógiai programunk összhangban van az Óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltakkal.

1.1. Az intézmény háttere, helyzete

A Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde jogelődje a Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde Sajószentpéteri Tagintézménye mely 2020. szeptember 1-től kezdte meg működését.

Óvodánk szervesen illeszkedett a hazai közoktatást megújító törekvésekbe, az óvodapedagógiai hagyományok ápolásába.

Tudományos kutatások sorozata igazolja, hogy a kisgyermek korban szerzett ismeretek és elsajátított magatartásformák életre szólóan meghatározóak. A keresztény értéket az óvodapedagógusnak úgy kell közvetítenie, hogy az által az óvodás gyermekek érzelmileg és szociálisan gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak, és közben megőrizhessék boldog gyermekkorukat.

Mit sugall ez a világnézet, melyre az adott pedagógia épül? A keresztény világnézet pedagógusai elé példaként a tanító Krisztust állítja. Hitünk szerint az Ő művét teljesítjük be. Ehhez a feladathoz nyújt segítséget a keresztény értékrendet közvetítő pedagógiai program. Intézményünk Sajószentpéteren a Pittypalatty völgy bejáratánál magasodó domboldalon, fás ligetes nagy területen helyezkedik el, ahol két óvodai csoportban várja a gyermekeket. Az új és korszerű épületben kápolna is épült, mely a lelki nevelés egyedi színtere. Az intézmény közelében található a görögkatolikus templom, amely harang szavával hívja és várja a

Jóistenre figyelőket. Ez a szomszédság hidat képez az óvodai nevelés és a keresztény értékek között.

Elsősorban vallásos szülők gyermekeinek szeretnénk biztosítani a nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus óvodai életet.

A keresztény szellemű nevelés számunkra a keresztény erkölcsi értékek és normák megismertetését, részbeni elsajátíttatását jelenti. Az óvoda segíteni kívánja a családok vallásos nevelését azáltal, hogy ehhez kapcsolódóan élményeket nyújt a gyermekeknek, megismerteti őket az egyházi ünnepek tartalmával, lehetővé teszi azok átélését és kielégítő válaszokat ad a gyermekek kérdéseire.

Szeretnénk, hogy az ide járó gyermekek szabadon, vidáman, önállóan tevékenykedjenek, jól érezzék magukat, és érzékeny lelkükben szétáradjon a hit kegyelme.

2. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei, értékei, célkitűzései

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben kiegészítő szerepet tölt be óvodai nevelésünk. Óvodánkban vegyes és tiszta csoport működik. A mindennapi nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával. Gyermekeink egyenlő eséllyel részesülnek színvonalas óvodai nevelésben.

Arra törekszünk, hogy megismertessük, megszerettessük Istent. Az Isten szeretete azonban nem jelenthet imádságsorozatot, kényszert és merevséget. Sokkal inkább jelent rácsodálkozást a jelenségekre, dolgokra, teljesítményekre. Jelenti a szeretetet, kötődést a felnőttek, a társak iránt.

2.1. Keresztény küldetésünk

A hit ébresztése, fejlesztése, növelése az egész személyiség gazdagítása fontos küldetésünk. A keresztény ember az élet értelmének kérdéseire akkor kaphat választ, ha nyitott a hit felé. Óvodai keresztény nevelésünkre is érvényes: *nyitottá kell tenni a gyermekeket a hit befogadására*. Ezt a célt akkor tudjuk megvalósítani, ha figyelembe vesszük befogadóképességét, élményvilágát. A hívő pedagógus megpróbálja a hitet átadni a gyermeknek, és azt is megértetni, hogy az Istenbe vetett hit átsegít a nehézségeken.

Az óvodás gyermekek hitre neveléséhez megfelelő pedagógiai, pszichológiai és teológiai felkészültség és élő hit szükséges, hiszen életkori sajátosságaikhoz igazodó tanítást kell adni a gyermekeknek.

A keresztény küldetés akkor lesz a gyermek számára érthető, ha a jelennel kapcsolatba tudjuk hozni. Pl.: Mária és József hajlékkeresésének története kapcsán átgondoljuk, hogy Isten minden gyermeket a teljes fizikai, érzelmi és lelki fejlődés képességével teremtett. Az óvoda feladata, hogy elősegítse őt fejlődésében.

Keresztény küldetésünk megvalósításának lehetőségei:

- valakinek örömet szerezni, ajándékozni valamit
- osztolni valamin
- hibákat bevallani
- rossz tettért bocsánatot kérni
- valamit jobban tenni
- környezetünkben keresztény cselekedeteket felfedezni
- példás keresztények, szentek példájáról beszélni.

Fontos, hogy az egész napot áthassa a keresztény nevelés. Ennek egyik meghatározó személyisége az óvodapedagógus. Természetesen az egyház képviselői is szoros kapcsolatban vannak az óvoda minden gyermekével és dolgozóival.

Olyan óvodai életet szervezünk, amelyből sugárzik *a gyermekek feltétel nélküli* elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése. A gyermeki szabadság és ésszerű korlátok, szabályok betartása alapján, a szokásrendszeren keresztül *érzelmi biztonságot* nyújtunk a gyerekeknek. Ezt tesszük vallási hovatartozás nélkül, hisz óvodánk ökumenikus szemléletű, felekezetre való tekintet nélkül bárki igénybe veheti az óvoda „szolgáltatását”.

Alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának jogainak biztosítása az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.

Óvodai nevelésünk *személyiség- és gyermekközpontú*. Ez az elv ráirányítja a figyelmet az egyéni eltérések tolerálására. Ez a szemléletmód természetesnek tartja az eltérő fejlődési ütemet, a sokszínű adottságból adódó képességbeli különbségeket.

Az egyéni differenciált nevelés oly módon valósul meg, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája, segítő-támogató attitűdje összhangban van a gyermek szükségleteivel, igényeivel, képességeivel, tevékenységi vágyával, érzelmi azonosulásával az egyéni bánásmódban és a közösségi nevelésben.

Törekszünk a tanulásért közvetlenül felelős pszichikus funkciók, részképességek célirányos fejlesztésére, az esélyegyenlőség biztosítására. Nem vezényelni akarunk, hanem szolgálni, türelemmel kivárni és elhárítani a fejlődést akadályozó tényezőket.

Gyermekközpontú nevelésünkben biztosítjuk a *játék védelmét*: a játéké a vezető szerep.

Elengedhetetlen a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt, keresztényi lelkiületű, együttműködő munkája, a gyermekek helyes szeretete, felelősségvállalás személyiségfejlődésükért. A felnőttek érzelmi megnyilvánulásai, tudatos pedagógiai hatásai, toleranciája, a gyermekkel való együttérzése nyújtanak olyan támaszt, akihez bizalommal fordulhatnak, aki szereti, segít neki, és a helyes erkölcsi viselkedési normák biztosítására neveli őt. A keresztény értékeket képviselő óvodapedagógus élő hitű, elkötelezett pedagógus kell, hogy legyen, aki életpályájával példaképpé tud válni a gyerekek és a szülők közössége előtt.

Óvodánkban a keresztény kultúra átszarmaztatása, közvetítése, nevelő munkánk része.

Feladatunk közvetlen és közvetett irányítással sokszínű tevékenységeken keresztül életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő műveltségtartalmak közvetítése.

2.2. Gyermekkép

A keresztény ember a gyermeket Isten ajándékának tekinti. Maga Jézus mondta: ***”Bizony mondom nektek: ha meg nem változtok, és olyanok nem lesztek, mint a gyermek, nem mentek be a mennyek országába.”*** (Máté 18, 1), Jézus közénk állítja ezt a gyermeket. Tanítása, figyelmeztetése, példája mindannyiunknak szól.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik. Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakozásának. Rajtunk múlik, hogy a jóra, szépre, igazra való nyitottságát, fogékonyságát erősítjük-e. Ebben az időszakban alapozódik és dől el, hogy később kutató, kereső ember lesz-e.

Személyiségük szabad kibontakoztatásában a személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Óvodai nevelésünk segíti a gyermek keresztény értékekkel való megismerkedését, egészségre nevelésének formálását, a környezettudatos magatartás kialakulását.

A kisgyermeket eddig tökéletesen kielégítette a család, de most kezd az értelme nyiladozni egy másik világ felé. Belép a “társadalomba” - vagyis az óvodába.

Az otthon melege után győz benne a társak és a világ megismerése utáni vágy, és könnyen megbarátkozik az új életformával.

Pál apostol a Bibliában eligazítást ad azoknak, akik gyerekeket nevelnek: “Neveljétek őket az Úr tanítása szerint fegyelemmel és intéssel.” (Fil 6;4) Bár a szülők, óvodapedagógusok nem

láthatják előre, mit rejt a gyermek jövője, mégis fontos szerepet játszanak a gyermek személyiségének fejlesztésében. A mi dolgunk, hogy Isten világossága felé tereljük őket. Ha szeretet, irgalom, bátorítás és megbocsátás jellemzi magatartásunkat, a gyermek és egymás iránt, akkor Isten jellemét mutatjuk be nekik. Isten képviselői vagyunk. Tőle kaptuk küldetésünket, hogy bemutassuk az ő életét és jellemét a gyermeknek, és hogy Őt állítsuk példaként nevelésünkben. A keresztény óvodapedagógusi szerep éppen ezért nagy *kihívást* jelent.

2.3. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Keresztény értékeket képviselő óvodánk, mint minden más óvoda a közoktatási rendszer, szakmailag önálló nevelési intézménye. Óvó-védő, szociális és nevelő- személyiségfejlesztő funkcióival a családi nevelést egészíti ki, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodában a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

A személyiség kibontakozásában négy tényező játszik szerepet:

- velünk született adottságok
- a környezeti hatások
- a szabad akarat
- és az isteni kegyelem.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Kitűzött nevelési célunkat a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével valósítjuk meg.

Minden gyermek sajátos genetikai adottságokkal és különböző személyiségekkel érkezik az óvodába. A gyermek sokszínűségét a családok eltérő légköre, szociális háttere, irányultsága eredményezi.

A gyermek családi élettere, egyéni, alapos megismerése a mutatója az eltérő szükségleteknek. Kötelességünk a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. A mentális szükségletek közül a tevékenységi vágy kielégítésének színtere, eszköze a kisgyermek fő tevékenysége: a játék.

A gyermek megfigyeléséhez az egyik legjobb módszer, maga a játszó gyermek. E tevékenység megfigyelése során lehetőség nyílik az egyes gyermek átlagon aluli vagy felüli adottságainak, képességeinek megismerésére is.

A differenciált egyéni fejlesztés kiindulópontja: a gyermek képességeinek, részképességeinek, fejlettségi szintjének megállapítása. Célunk, a szintmegállapításra épülő tudatos fejlesztés.

Feladatunk:

Sajátos feltételek biztosítása, amelyben a leghatékabban fejleszhető a gyermeki személyiség. Olyan lelki, szociális, tárgyi környezet alakítunk ki, amely:

- érzelmi biztonságot nyújt
- lehetővé teszi a szabad mozgást
- önfelelt játékot biztosít, amely minden gyermek fejlődésének alapja
- megfelel az óvodáskor alapvető sajátosságainak, valamint a tapasztalás, a gyakorlás tevékenységén keresztül a megismerésnek, gondolkodásnak, szocializációnak
- továbbá biztosítja azt a lelki táplálékot, amire az Istennel való bizalomteljes kapcsolat kialakításához van szüksége az óvodáskorú gyermeknek.

Az óvodai nevelésünkben alapelv

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Nevelésünk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek a kibontakoztatását.
- A keresztény értékeket közvetítő óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai módszerek a gyermek személyiségéhez igazodjanak.

Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a mással nem helyettesíthető játékról, közösségben végezhető sokszínű, - életkornak és fejlettségnek megfelelő-tevékenységekről, személyi és tárgyi környezetről.

A keresztény értékeket közvetítő óvodai nevelésünk biztosítja a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Jézus életéből fontos eseményeket ismertetünk meg és a bibliai történéseket igyekszünk különböző képzőművészeti irányzatokkal is szemléltetni.

A gyermekeknek az Istenbe vetett hitét, bizalmát, szeretetét az emberek iránti szeretettel lehet megértetni, szemléltetni.

3. Az óvodai nevelés feladatai

A keresztény értékeket közvetítő óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- a keresztény életre nevelés- hitre nevelés
- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.1. A keresztény életre nevelés- hitre nevelés

A keresztény életre nevelés célja:

A Jézusi örömhír átadásával a gyermekekben a hit ébresztése, fejlesztése, növelése, az egész személyiségük gazdagítása.

A személyes önálló hit megalapozása óvodáskorban kezdődik. Az óvodáskorú gyermek hitre nevelése a következőkre irányul: az Isten iránti szeretet és az Istenbe vetett bizalom felélesztése, kapcsolatteremtés az imádságban, bevezetés a közösségi életbe, Jézussal való megismerkedés, aki szereti az embert, és az Atyához vezet, a Szentlélek megismerése, aki szívében lakozik.

Amennyiben a gyermek hite jó alapot kap ebben az életszakaszban, a későbbiekben otthonos lesz a hit világában, fokozatosan kialakul benne a keresztény öntudat, egyszerű módon ki tudja fejezni vallásos érzelmeit, és örömmel vesz részt az egyház közösségi életében.

Ebben a korban fontos a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása, hiszen fontos szerepük van a gyermek hitének a megalapozásában, megerősítésében.

Szeretnénk, ha óvodásaink olyan felnőtté válnának, akik képesek szeretni és odaadni önmagukat másokért, akik harmóniában élnek magukkal, másokkal és Istennel.

Keresztény életre nevelésünk alapelvei:

1. A gyermek valóságismeretének fejlesztése, bővítése vallási szemszögből.
2. Bizalom és hit adása, hogy Isten ismer és szeret bennünket.
3. Istent és az ő küldetését a gyermek befogadási szintjén megismertetni.
4. A gyermekek ösztönzése arra, hogy élményeiket Isten előtt tárják fel.
5. Az egyház közösségébe való fokozatos beilleszkedés.

A keresztyén életre nevelés feladatai:

- Ismerkedjenek meg óvodánk védőszentjének életével
- Ismerkedjenek meg Jézus életének főbb eseményeivel, kapcsolódva a karácsonyi, húsvéti ünnepkörhöz.
- Ismerjék meg a Jézusi tanítás sarkalatos elemeit néhány evangéliumi példabeszéd feldolgozása során (tanít, gyógyít, csodát tesz).
- Jézus tanításának ismeretében immár tudatosan viszonyuljanak személyes életük eseményeihez.
- Ismerkedjenek meg a Szentlélekkel, kit Jézus küldött vigaszul, s aki szeretetével betölt minket.
- Ismerkedjenek meg Szűz Máriával, Jézus Szent Anyjával és néhány szent életével.
- Váljanak számukra ismerőssé, érthetővé a főbb vallási szimbólumok, jelek, ezek szerepe a liturgiában.
- Ismerkedjenek meg az egyházi élet személyeivel, eseményeivel, kellékeivel.
- Érezzék meg, hogy ők is tagjai az Egyház közösségének.
- Közös átélt élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek összetartozásukban.
- Közös együttlétek, elcsendesedések, imádságok, élmények hatására váljanak képessé személyes imádságra, de gyakorolják a közösségben végzett imádságot is rendszeresen.
- A bibliai történeteket jelekkel, szimbólumokkal, gesztusokkal önállóan, padlóképekben is jelenítsék meg.

A keresztyén nevelés feltételei, segítői:

- Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszoba is tükrözze a vallásos légkört esztétikus, harmonikus, gyermekközpontú elrendezésével.

- Minden csoportban van egy kis oltár, ahol a kereszt, képes Biblia, néhány vallásos tárgyú, ünnephez kapcsolódó ikon, és gyertya található.

A hitre nevelés alkalmai:

- A mindennapok során minden csoportban lehetőség van a közös elcsendesedésre, a Jóistenre való figyelésre.
- Az egyházi év ünnepei is bőséges alkalmat nyújtanak keresztény hitünk megismerésére és megélésére.
- A templom közelsége lehetőséget teremt arra, hogy a nagycsoportos gyermekekkel egy-egy ünnep alkalmával részt vegyünk a szentliturgián.
- Intézményünk kápolnájában is lehetőséget teremtünk a közös imádságokra.
- Az éves munkatervben tüntetjük fel azokat a keresztény témákat, bibliai történeteket, amelyeket az aktuális év folyamán szeretnénk feldolgozni.
- Mivel komplexitásra törekszünk, ezeket a témákat is több oldalról közelítjük meg: Jézus élete főbb eseményeinek elbeszélése, feldolgozása, dramatizálása.
- Templomlátogatások, parókus atya látogatásai óvodásainkhoz és a dolgozókhöz, heti rendszerességgel.

A hitre nevelés sajátos alkalmai:

- a családok tanévnyitó, virágvasárnapi tanévzáró szentliturgián való részvétele
- közös reggeli együttlét, elcsendesedés, bibliai történet feldolgozása
- közös ima az étkezések megkezdése előtt, és az étkezések befejeztével
- a mindennapi események, spontán helyzetek és az ünnepek alkalmával
- az ünnepek és megemlékezések

Az egyházi év ünnepeit követve Pedagógiai Programunkat a keresztény ünnepkörökhöz igazítjuk. Igyekszünk gyermekeinknek bemutatni azok szépségét.

A Képes Bibliából minden héten egy történetet megismertetünk a gyermekekkel, képeit nézegetjük, megbeszéljük a látottakat és természetesen a szabadidős tevékenység idején bárki elveheti az Oltárról és lapozgathatja.

Az éves tematikán végighaladva minden témához találhatunk benne megfelelő példabeszédet.

Főbb témaköreink:

- Isten gyermeke vagyok
- Teremtéstörténet

- Advent, karácsonyi lelki felkészülés
- Kereszttség
- Húsvét előtti nagyböjt időszaka
- Szűz Mária tisztelete
- A Szentlélek eljövetele

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Legyenek képesek az erkölcsi normákat ismerni és elfogadni, gyakorolni.
- Tudják, hogy legfőbb tanítónk Jézus.
- Vegyenek részt aktívan a közösség valamennyi tevékenységében.
- Legyenek készek együttműködni társaikkal.
- Legyenek képesek megfogalmazni gondolataikat.
- Tudják kifejezni élményeiket padlóképek megalkotásával.
- Viselkedjenek tisztelettel, a csoporttársaikkal és a felnőttekkel szemben.
- Váljanak belső igénnyé a kialakult szokásaik, az étkezések előtti és utáni, valamint a pihenés előtti imák, a köszönési formák.
- Vegyenek részt aktívan a Szent Liturgiában.
- Ismerjék a nagyobb ünnepekhez kapcsolódó a liturgiában énekelt tropárokat.
- Ismerjék Jézus egy-egy csodatettét, tanítását, gyógyítását.

3.2. Egészséges életmód alakítása

A tevékenység célja:

Az egészséges életmódra, egészségre nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

A test és a lélek két egyenértékű alkotó eleme az embernek. Eszményünk Jézus Krisztus, aki megbecsülte és birtokolta, edzette testét. Óvodánkban a testi nevelés azt a célt szolgálja, hogy minden gyerek megtanuljon vigyázni az egészségére, örömét lelje a mozgásban, és akaraterejével próbálja megszerezni teste felett az uralmat.

A nevelésben védő-, óvó- fejlesztő hatásokkal biztosítjuk, hogy a gyermekek egészségesek maradhassanak, és tudatosan törekedjenek egészségük védelmére, fejlődésére.

Óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége a gondozás, amely hozzájárul az egész személyiség átfogó fejlődéséhez. Az öröklött adottságokon kívül a környezeti hatások nagymértékben meghatározzák a gyermekek fejlődését.

A közvetlen környezet, a felnőttek személyisége, a derűs, szeretetteljes légkör megteremtése, a felnőtt-gyermek közötti jó kapcsolat kialakítása elengedhetetlen. A gyermek testi állapotának, képességeinek fejlődése kihat lelki, szellemi képességeinek változására. Az óvodás gyermekek eltérő testi képességekkel rendelkeznek, így fontos szem előtt tartani, hogy ki-ki saját igénye szerint mozoghasson.

Gyermekeink testi-lelki egészségének, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásának érdekében folyamatosan kapcsolatban állunk az óvodai nevelést segítő szakemberekkel (családsegítő szakemberei, orvos, védőnő, logopédus stb.).

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása csak a családdal összhangban lehet eredményes, ezért törekvéseinket a szülőkkel is megosztjuk, együttműködésüket kérve az egységes elvárások megteremtésében.

Feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlődésének segítése.
- Egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek

fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése. Az egészséges életmód alakításánál is a prevencióra törekszünk. A gyermekek életkorának megfelelő életritmust alakítunk ki. A napirendben vannak a rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, ezek adnak ritmust a napjuknak, így tehát életfolyamataikra is kihatnak.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

Az egész óvodai életet átszövi a gondozás. A gyermekek komfort érzetének biztosítása érdekében az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak feladata bensőséges gyermek - felnőtt kapcsolat kialakítása.

A fokozatosság elvét figyelembe véve törekszünk az egyre nagyobb önállóság elérésére, mert az önkiszolgáló feladatok végzése segíti a gyermekeket önállóvá válni.

Az egyes csoportokban dolgozó óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak megállapodnak a szokások pontos menetében, úgy gyakoroltatják a gyermekekkel.

Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése

Az óvodás gyermekek eltérő testi képességekkel rendelkeznek, így fontos szem előtt tartani, hogy ki-ki saját igénye szerint mozoghasson. A szabadban történő mindennapos mozgás elengedhetetlen, ehhez a napirendben megfelelő időt, eszközöket, helyet biztosítunk!

A mozgások fejlesztése az egész személyiség fejlesztésében fontos helyet foglal el: hat a szervezet működésére, meghatározza, a vérkeringést, a légzést és emésztőrendszer tevékenységét, fokozza az anyagcserét, elősegíti a központi idegrendszer fejlődését.

Teljesítő képességének, a csont-, és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Szervezett formában naponta mozgásos tevékenység során fejlesztjük a gyermekek mozgáskoordinációját. Kirándulásokat, sétákat szervezünk.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

A gyermekek mozgásfejlődésének elősegítésére a különböző udvari és tornatermi eszközök (kerékpárok, rollerok, ugráló kötelek, labdák, gólyalábas lépegetők, mászófal, udvari játékok, mászóakák, valamint billenők, ugráló labdák, mozgáskotta stb.) állnak rendelkezésre.

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése

Erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, egyensúlyérzék, erőnlét, testi teherbíró-képesség, dominancia, téri tájékozódás.

Mindezek fejlesztéséhez a szabad játék folyamán és szervezett módon is megfelelő időt, helyet, eszközöket biztosítunk.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Egészséges életmód: A helyes életritmust, az alapvető higiénés szokások kialakítását fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve próbáljuk alakítani, gyakoroltatni.

Testápolás: A testápolás a gyermek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása segíti a szokások alakítását. Az érzékszervek védelme, a bőrápolás, fogmosás, hajápolás, orr tisztántartása, a WC használat feltételeinek biztosítása a mi feladatunk. A gyermekek fokozódó önállósággal végzik ezeket a feladatokat.

Étkezés: Igyekszünk minden ennyivalót megismertetni, megszerettetni a gyermekkel tiszteletben tartva az egyéni szükségleteiket. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában elegendő folyadékhoz jussanak a gyermekek. A kulturált étkezés szokásait gyakoroltatjuk minden nap a közös étkezések során. Az óvoda étrendjét szülői segítséggel kiegészítjük vitamindús zöldséggel, gyümölcscsel.

Öltözködés: Igyekszünk meggyőzni a szülőket az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés előnyeiről. Kialakítjuk a gyermekekben azt a képességet, hogy az időjárásnak megfelelően öltözzenek. Törekszünk annak az igénynek a kialakítására, hogy ruhájukat gondosan hajtogassák össze és rakják a helyére és egyre nagyobb önállósággal öltözködjenek.

Betegségmegelőzés, egészség óvása, megőrzése:

Törekszünk arra, hogy a közösségbe csak gyógyultan jöjjenek a gyermekek, az egészséges közösség védelme érdekében. A gondozási, a testi nevelési és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermekek egészségének a megóvását.

Ennek érdekében edzési lehetőséget biztosítunk.

- levegőzés: ha van rá mód, naponta többször tartózkodnak a gyermekek a szabadban (délelőtt, délután), télen legalább egy órát, nyáron szinte egész nap.
- testedzés: különféle mozgáslehetőségek, mozgásos játékok megszervezése.
- napfürdő: a gyermekek sajátosságainak figyelembevételével, a fokozatosság betartásával.
- vízfürdő: a vízhez szoktatás rendszere az óvodánkban a párapuk használataival, lábfürdővel valósul meg fakultatív módon.
- pihenés: nélkülözhetetlen az egészséges életritmushoz. Megteremtjük a helyiségben a nyugalmat, a csendet, az elalvást segítő hangulatot. Biztosítjuk a gyermekek számára az alváshoz szükséges friss levegőt, fekvőhelyet, ágyneműt.
- Tekintettel vagyunk az eltérő alvásigényű gyermekekre.
- Különös gondot fordítunk a higiénés szabályok betartására, a környezet tisztán tartására, portalanításra, szükség szerint fertőtlenítésre, folyamatos levegőcserére.

Egészséges és biztonságos környezet biztosítása

Az egészséges környezet biztosítása a mi feladatunk. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja az egészséges életmód megvalósulásának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, amely esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad a nevelőmunkához.

Az óvoda udvarán árnyas, napos, gumitéglával borított, homokos, füves területen mozgásfejlesztő játékok, eszközök találhatóak, amelyek biztosítják a mozgásigényük kielégítését.

A csoportszobák barátságosak, esztétikusak, otthonos, derűs légkört árasztanak. Jellemző a szobák hangulatára a természetes fény. Kuckók és sarkok kialakításával segítjük az elmélyült játékot.

Az öltöző: minden gyermeknek saját jellel ellátott öltözőszekrénye van, ahol ruháit, cipőit tárolja. Minden csoportnak külön öltözője van.

Mosdó: a fiúk és lányok mosdóhasználatát lehetőség szerint külön biztosítjuk. Minden gyermeknek van külön fogmosó pohara, fogkeféje, törülközője, fésűje saját jelével ellátva.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

Teremtett világ értékeinek óvása, megtartása, környezettudatos nevelésünk alapja.

Kiemelt környezetvédelmi jeles napok, programjaink pl. Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja.

A környezettudatos magatartás megalapozását fontosnak tartjuk /szelektív hulladékgyűjtés /zöldség, gyümölcs hulladék, üdítő flakon, papír; lehetőleg gyalogos vagy kerékpáros közlekedési eszközök használata/

Felhívjuk a gyermekek figyelmét az egészségüket károsító környezeti hatásokra /dohányzás, környezetszennyezés, tv. negatív hatása-mozgásszegény életmód/.

Speciális szakemberek szülővel, óvodapedagógussal való együttműködése

Szükség esetén megfelelő szakemberek segítségét javasoljuk.

Az óvodapedagógus szükség esetén a szülőnek felhívja figyelmét az esetleges eltérésekre, melyek felderítése szakorvosi vizsgálatot igényel (pl. hanyag tartás, érzékszervi funkciók csökkenése, részképesség- magatartás zavar)

További feladatok:

- preventív egészségvédő óvodai projektekbe való bekapcsolódás, szülők aktív bevonásával
- a gyermekek mozgáskultúrájának, változatos igényeinek fejlesztése céljából minél több mozgásforma lehetőségének biztosítása óvodánkban

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan mosakodnak, törölköznek: figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges.
- Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják.
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás.
- Használják a WC-t. Vigyáznak a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.
- Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják.
- Helyesen fújják az orrukat.

- Önkiszolgálásukat teljes önállósággal látják el. Segítenek az ágyak/ágyneműk igazításában. Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket.
- Önállóan sorrendben öltöznek, vetkőznek. Cipőfűzőjüket megkötik. Ruhájukra, cipőjükre vigyáznak, rendben tartják.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami/valaki rendetlen.
- A rendetlenséget megszüntetik, törekednek a környezet rendben tartására, a környezettudatos magatartásra.

3.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény, kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Érzelmi nevelés

Az érzelmi nevelés célja, hogy a gyermekek egymás közti és a felnőttekkel való kapcsolatát szeretet érzelmei jellemezzék: bizalom, együttérzés, jó szándék, segítőszándék, önzetlenség, empátia stb.

Elképzelésünk tartalmából következően a nevelésben nagy teret szentelünk az érzelmi és szociális nevelésnek, a keresztény szellemiségnek a keresztény erkölcs és érték alapjainak lerakására. A gyermek biztonságérzetét erősíti a korai életszakaszban szerzett pozitív benyomás, szeretetteljes, derűs hangulat.

A keresztény értékeket közvetítő óvoda feladata olyan légkörnek a megteremtése, amely kielégíti a gyermek szeretetigényét, elfogadja olyannak, amilyenek a Teremtő alkotta.

A gyermek megérzi, ha ő fontos: a bizalomra, őszinteségre, szeretetre épülő pozitív attitűd jellemezze a pedagógus-gyermek, gyermek-dajka és gyermek-gyermek közötti kapcsolatot, s ez által olyan biztonságot él át, amely érzelmeit erősíti, s nyitottá teszi a környezet számára.

Az érzelmi nevelés további feladatai:

1. Szeretet és kötődés képességének fejlesztése
2. Érzelmek fejlesztése

3. Élménybefogadó képességének fejlesztése
4. Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
5. Érzelmi zavarok leépítése.
6. A szűkebb és tágabb környezethez, szülőföldhöz való kötődés képességének fejlesztése

Erkölcsei nevelés

„Az erkölcs olyan minőség, amely az emberi cselekedet és a végső cél között fennáll: ha jó a cselekedet, akkor segíti az embert végső céljához való eljutásában, ha nem, akkor megakadályozza azt.” (Tarjanyi: Ped.III – Teológiai jegyzet Szt. I. Társulat Bp. 1999)

Az erkölcsi nevelés célja, hogy segítsük a gyereket tudatosan a Krisztusi élet szerint „formálódni”. Fontos, hogy helyes erkölcsi mintát lássanak maguk előtt, és azonosulni tudjanak velük. Programunkban a szereteten alapuló értékrendnek és keresztény erkölcsnek kell érvényre jutnia.

Feladatai az óvodában:

- az igazság szeretésére, becsületességre, megbocsátásra, kiengesztelődésre nevelés
- munkára, önfegyelmre, önuralomra, kötelességtudatra, állhatatosságra nevelés
- közösségi életre nevelés: szülők, nagyszülők tisztelésére, felebarát szolgálatára nevelés
- segítőkészség, figyelmesség, tapintat, türelem és az alkalmazkodás erényének kialakítására nevelés

Közösségi nevelés

A helyes szociális viselkedésre nevelés hangsúlyos szerepet kap az óvodai munkában.

A szociális viselkedés megtanulásának színtere a csoportközösség. A felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partnerviszony kialakítása a cél.

Az óvodapedagógus ugyanúgy figyelembe veszi a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását.

Elveszítette létjogosultságát az a nevelői módszer és magatartás, amelyben az óvodapedagógus mindent elrendel anélkül, hogy megindokolná azt. A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, nyíltságra és őszinteségre kell építeni. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok keletkezésére és feloldás

A szociális viselkedés, közösségi nevelés feladatai:

1. Kontaktusfelvétel kibontakozása
2. Felnőttekkel szembeni helyes viselkedés kialakítása
3. A csoporton belül az együttműködés képességének kialakítása
4. Konfliktuskezelés
5. Felelősségérzet kialakítása a csoportért
6. A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
7. Az emberek különbségének megértése és tolerálása

Az óvodapedagógus biztosítja, hogy minden gyermek nagyon fontos legyen az egész közösségnek, kiemelkedhessenek pozitív személyiségjegyei, illetve a helyes szokások gyakorlásával a negatív vonások csiszolódnak.

A keresztény óvodapedagógus jelenléte, gyermekekre figyelő lényé, együttélése a gyermekek számára nélkülözhetetlen minta, példa. Az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű legyen.

Az óvodás gyermek próbálgatja Énjének erejét, korlátait. Felfedezése során sikereket, kudarcokat, élményeket él át, amelyek beépülnek fejlődő személyiségébe.

A gyermeket segítő “fejlesztő” óvodapedagógus tudja, hogy nem óvhatja meg a személyes kudarctól, bánattól, de segítőkész lényé erősítheti a gyermeket ezek feldolgozásában.

A felé sugárzó szeretet, bizalom és remény sokszori átélése, alapja lehet későbbi hitének.

A gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek.

Az érzelmi alapigények kielégítése, mint pl.: biztonságérzet, védettségérzet, annak feltétele, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kívánságokkal találkozik.

Az óvodában a gyermekek egyéni igényeit megértéssel fogadni, és empátia készséget mutatni ugyanúgy hozzá tartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása. Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermekek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt egymás megértéséhez.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint szakemberek együttműködése szükséges. A viselkedési nehézségekkel és zavarokkal (agresszivitás, gátlás, stb.) küzdő gyermekek különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Vegyenek részt aktívan a közösség valamennyi tevékenységeiben.
- Legyenek készek együttműködni társaikkal.
- Alakuljon ki feladat-, szabálytudata, és hozzá kellő felelősségérzetük.
- Viselkedjenek tisztelettel a csoporttársakkal, felnőttekkel szemben.
- Legyenek képesek „tájékozódni” a közösségben.
- Váljanak belső igénnyé a kialakult szokásaik.
- Legyenek képesek baráti kötődésekre.
- Kellő önbizalomra tegyenek szert.
- Váljanak szociálisan éretté az iskolai életre.
- Legyenek képesek az erkölcsi normákat ismerni és elfogadni, gyakorolni. Tudják, hogy legfőbb tanítónk Jézus.

3.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében valósítjuk meg. Az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelő tevékenységben helyes mintaadással és javítgatás nélküli szabályközvetítéssel, beszélő környezettel van jelen.

Kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, a gyermek kommunikációs és beszédkedvének kialakítására, fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések igényes megválaszolására.

Mindezek megvalósításához változatos tevékenységeket és élethelyzeteket biztosítunk.

Mit jelent a gyermekek értelmi fejlesztése, ismeretének bővítése vallási szempontból?

Megtanítjuk a gyermekeket csodálkozni

- a természet szépségéről
- a dolgok sokaságáról
- az élet fejlődéséről
- az emberek tudományos és kulturális teljesítményéről.

Ha a gyermekek azt kérdezik: “Honnan jön a hó? Mi csinálja a vihart?” - a kérdést először mindig tudományos módon kell megválaszolni, utána Istenre rátérni.

Hogyan tanítjuk a gyerekeket “csodálkozni”?

- megfigyeljük a gyerekekkel az általunk elültetett növény fejlődését
- megfigyeljük a sok szín- és formalehetőséget a leveleknél, köveknél, jégkristályoknál

- megfigyeljük a képeskönyvben az ember, a föld fejlődését
- megfigyeljük, hogy működik pl.: a fűnyíró gép, szétszedett óra kerekei
- átgondoljuk, hogy milyen könnyítést hoztak a technikai találmányok pl.: repülőgép, TV, telefon, gyógyszer stb.

Ezáltal az életben és a dolgokban Istent, mint Teremtőt tanítjuk meg látni.

Az óvodapedagógusok segítségével szerezzenek a gyerekek tapasztalatot a környezet egocentrikus és romboló hatásáról is: pl.: halak pusztulnak el a folyókba eresztett vegyi hulladékoktól.

Az okokat érthetővé kell tenni: arra kell figyelmeztetni, hogy sok mindenért maga az ember a felelős, és a felelősséget nem háríthatja át az Istenre.

A gyermekek szembesülhetnek a kegyetlen valósággal, mint pl.: nyomor, betegség, földrengés, árvíz, munkanélküliség, háború stb. Mutassunk példát, hogy hogyan segíthet az ember a nyomor és baj enyhítésén. Pl.: Kutatók keresik a rák ellenszerét, munkanélkülieket átképeznek, gazdag ország megvásárolja a szegény ország termékeit stb.

A nevelési folyamat egésze, minden pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított formában tanuljon a gyermek. Fontos, hogy kérdéseire mindig fejlettségi szintjének megfelelő választ kapjon.

Már az óvodában fel lehet, és fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermekeket egy demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet a gyermekekkel éreztetni azt is, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismerete szerint dönteni.

Ezáltal fejlődik a gyermek *ítélőképessége és toleranciája* más felfogásokkal szemben, ugyanakkor lehetőséget kap az önálló *véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére, és a közösség tudatának* alakítására.

A szociális együttéléshez elengedhetetlenül hozzátartozó értékek mellett meg kell ismertetni a gyermekeket olyan értékelképzelésekkel is, amelynek alapját aktuális események szolgáltatják.

Így került az utóbbi időben előtérbe a környezetvédelem vagy az erőszakmentes problémamegoldás. Az ilyen magatartásmódok gyakorlására már az óvodában helyet kell biztosítani.

Az anyanyelvi és értelmi nevelés célja tehát, hogy a gyerekek képesek legyenek az ismereteket befogadni és önálló értelmi tevékenységet folytatni. Tudják minden ismeretüket Istenhez visszavezetni, ezáltal alakul ki bennük a *hit* és a *tudás* életük későbbi éveiben.

3.4.1. Gondolkodásfejlesztés

A gyermek szellemi fejlődéséhez hozzátartozik a környezeti ingerek hatására meginduló tanulás. Az intellektuális képességeket már kora gyermekkortól fejleszteni szükséges ahhoz, hogy a gyermek optimális tehetségpotenciáját kifejleszthessük.

A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejtésére bátorítsuk és tegyük képessé azok megoldására is.

Az óvodapedagógus legfőbb célkitűzése lehet a kreatív problémamegoldásra ösztönözni a gyermeket. Ennek kialakításához az óvodában mindenféle teljesítmény és időnyomástól mentes játékokra és tapasztalatszerzésre van szükség, olyan környezet biztosítására, ahol a képzelet és kreativitás fejlődése elősegíthető.

Lehetőséget kell teremteni a gyermekeknek a kísérletezéshez, saját aktivitásuk, önállóságuk kipróbálásához és ehhez sokféle eszközt szükséges a rendelkezésükre bocsátani.

A foglalkozás sokrétűsége, az óvodán belüli szociális kapcsolatok újabb lehetőségeket kínálnak a gyermekek szellemi képességének fejlesztésére.

Az óvoda feladata a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. Ez természetesen egyéni, gyermekre szabott, differenciált fejlesztést jelent az óvodapedagógus számára. Az egyénre szabott tanulási tevékenység a nevelési folyamat egészében valósítható meg.

Érzékelés, észlelés

Az érzékelés a külvilág elemeinek, az ezekről érkező ingerinformációknak érzékeinkkel történő fizikai, idegi természetű megragadása (látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás).

Az észlelés az ismeretszerzés első lépése, mozzanata, fontos szerepe van a tájékozódásban, fő funkciója a felismerés. Függ a figyelemtől, motivációtól, érdeklődéstől, absztrahálási képességtől is. Kezdetben a kisgyermek mindent megérint, megkóstol, csillapíthatatlan a megismerés utáni vágya. Mozgással, játékkal szerez információkat a világról. Később, az óvodáskorban a vizuális észlelés áll az első helyen, de a hangélmény is fontos. A gyermekrajzok lényeges adatokat szolgáltatnak a gyermeki lélekről, gondolkodásról, világlátásról. A gyerek a maga realitásában érzékeli, de mágikus gondolkodása, képzelete miatt másképp észleli a világot. A 6-7 éves gyermek észlelése már racionálisabb, differenciáltabb, logikusabb. Felfedezi az összefüggéseket, a dolgokat több szempont szerint

értékeli. Érzékeli a világ jelenségei mögött húzódó rejtett gondolati tartalmakat, ebben főként az absztrakció képessége segíti. Az érett, logikai ítéletekre, műveletekre képes gondolkodás kialakításához fontos az egészséges érzékelés (éles látás, hallás stb.), és a lényeg kiszűrésére, felismerésére alkalmas észlelés.

Figyelem

Fajtája szerint lehet **önkéntelen és szándékos**. Tulajdonságai: tartósság, intenzitás, terjedelem. A kicsiny gyermek még spontán figyel a világra, figyelme, tekintete csapong, addig szemlél, hallgat valakit, vagy valamit, amíg az számára érdekes. Figyelmét erősen meghatározzák az érzelmei, hangulata. Nem véletlenül fektetünk rendkívül nagy figyelmet arra, hogy a tevékenységeiket színes, figyelemfelkeltő eszközökkel tarkítsuk, amelyek vonzzák a figyelmet. A figyelem tartósságát, a koncentráció képességét folyamatosan fejlesztjük. Erre rendkívül jó eszközök a társasjátékok, párosítók, kártyák, a Logico, a Torpedó. Ezek a figyelemfejlesztő játékok főként a vizuális észlelésre alapoznak. A színek, formák, figurák, ábrák vizuális megfigyelése alkalmas adhat számos fontos művelet (összehasonlítás, szintézis, sorrendképzés stb.) megalapozására.

Emlékezet

A kisgyermek emlékezete segíti őt a sémák kialakításában, a mozgás, beszéd rutinná válásában. A gyermekkor emlékei képsorozatra hasonlítanak és sok-sok emlék az idő múlásával eltűnik. A gyermek jelen időben beszél az emlékeiről, mert az új ismeretet beépíti a tudásába, az új nyilván már nem emlék. 6-7 éves korban gyönyörűen mesélnek, a többször hallott mesét akár szó szerint is képesek idézni. Az emlékezet tanulásban betöltött szerepe vitathatatlan. A kisgyermek beszédfejlődésében a szavak jelentésének elsajátítása, a szórutin kialakulása nagyon lényeges. A gyermek inkább a hangzás alapján azonosít be egy szót, ezért a szótanulásban, szókincsfejlesztésben nagyon hatékonyak lehetnek a versek, mondókák. Óvodában rendkívül fontos, mind a vizuális, mind az akusztikus emlékezet fejlesztése. Az emlékezet fejlesztésére sok-sok játék áll rendelkezésünkre, de a mondókák, versek, mesék, dalok, dalos játékok tárháza is széles. A dramatizálás ugyan csak fontos szerepet játszik az emlékezet fejlesztésében.

Képzelet

Az óvodás kor a szimbolikus játékok kialakulásának időszaka. Az utánpótlásból kialakuló szimbolikus vagy „mintha-játékok” különleges helyet foglalnak el az óvodáskori játékformák között, mert egyéniek, önformáló és alakító erejük van. A gyermek a felnőttekkel való érintkezés különféle feldolgozásaiból nyeri játékainak motívumait. Megjelennek olyan belső sémák, melyek lehetővé teszik a képzeletalkotás irányába történő fejlődést, a szimbolikus

játékok megjelenését. Kialakulnak a szimbolikus sémák, melyek átmenetet képeznek a gyakorló játék és a szimbolikus játék között: saját cselekvések szimbolikus gyakorlása, cselekvések megismétlése a gyermeknek magának és másoknak nyújtandó látvány kedvéért. 5-6 éves korba már a szerepjáték válik a fő játékformává, ahol újra alkotja, újra éli örömeit, sérelmeit, támaszkodva képzeletére. A képzelet szüli a LEGO, a DUPLO építményeket, a kitalált meséket, történeteket, a képzeletbeli vizuális alkotásokat.

3.4.2. Beszédfejlesztés

A beszédnek az igazság és a szeretet eszközévé kell válnia óvodánkban

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének. Az emberek közötti kommunikációnak az intelligencia fejlesztésében is fontos szerepe van.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Ahhoz, hogy egy helyzetet megértsünk a szavak, mondatok megértésére van szükségünk. Ugyanez fordítva is igaz.

Csak azt tudjuk nyelviileg helyesen visszaadni, amit pontosan megértettünk.

A beszéd és a gondolkodás egységet alkot, mely annál szorosabb kapcsolatban van, minél bonyolultabb a gondolkodási folyamat. Ha a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, de gondolkodása is fejlődik.

Az óvodai beszédfejlesztés komplex folyamat, ami a nevelés egészében jelen van. Segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és hozzásegíti a gyermeket az iskolai tanulás megkezdéséhez.

A rossz kifejezőképességgel rendelkező gyermek, gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményeket képes felmutatni.

Ezért fordul elő nagyon gyakran, hogy a fejletlen beszédképességű gyermekeket gyakran teljesítményük alatt értékeljük és beskatulyázzuk. Ez nyilvánvalóan önbizalomvesztéshez vezet. Minden gyermeket befolyásolja saját otthoni nyelvi környezete. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

A mai társadalmi szokások nem kedveznek az anyanyelv elsajátításában (TV, Videó, számítógép stb.) Ez a tény alapvetően meghatározza a gyermekek gondolkodásmódját, magatartását.

A beszédfejlesztés feladatai:

1. Hívó felnőttek példamutatása

2. A beszédöröm biztosítása oldott légkörrel, idő biztosításával
3. Bátran beszéljenek - élményeiket képesek legyenek kifejezni - tudjanak másokat meghallgatni - képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
4. Beszédszínvonal emelése a gyermek gondolatközlésére való teljes odafigyelésével
5. Szókincsbővítés - nyelvtanilag helyes beszéd gyakorlása - fogalmak jelentésének megértése
6. A divathóbortból eredő veszélyekre való figyelemfelhívás a családok felé
7. Az anyanyelvi nevelés fejlesztéséhez hozzátartozik az intézmény sajátos jellegéből adódó, a gyermek saját szavaival megfogalmazott ima.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A képszerű gondolkodást váltsa fel az elvont gondolkodás.
- Ismerjék az analízis-szintézis műveleteit.
- Ismerjék a rész-egész viszonyokat is.
- Tudjanak 10-es számkörben biztosan számolni.
- Ismerjék a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmait.
- Beszédüket a tiszta, érthető hangképzés jellemezze (tanulás alapfeltétele).
- Képesek legyenek a szóbeli kifejezésre, összetett mondatokban érzelmeiket, gondolataikat tolmácsolni.
- Rendelkezzenek aktív és gazdag szókinccsel.
- Legyen kellő ismeretük és tudásuk önmagukról és környezetükről.
- Nagy- (járás, futás, ugrás) és finommozgásuk (az ujjak képességei) megfelelő legyen.
- Rendelkezzenek pontos testséma ismerettel.
- Legyenek képesek verbális memorizálásra (vers, mese, mondóka).
- Ismerjék a téri irányokat, legyenek képesek a tárgyak alak, forma, szín szerinti fontos észlelésére.

3.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítése

A differenciált nevelés a pedagógiai folyamat egészében érvényesül.

A differenciálás tartalmát, módját a gyermekcsoport összetétele, az egyéni fejlettségi szintek határozzák meg.

Óvodai nevelésünk feladatai e területen:

- A gyermekek megismerése, elfogadása, képességszintre épülő fejlesztése, felzárkóztatása, egyéni bánásmód érvényesítése, tehetséggondozás.
- Nevelési célok meghatározása
- Egyéni tevékenységek a képességfejlesztés, fejlettségi szintek megállapítására
- Követelmények, elvárások, feladatok megfogalmazása
- Feltételek, eszközök biztosítása
- Szervezeti keretek, idő meghatározása

A differenciált nevelés-fejlesztés

- minden gyerek önmagához képest történő fejlődése
- az eltérő képességű, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő gyermek nevelése, fejlesztése
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermek differenciált fejlesztésére
- kiemelkedő képességű gyermek tehetségfejlesztésére.

3.5.1. Tehetséggondozás

Óvodánk kiemelten fontos feladatának tekinti a tehetséges gyermekek egyéni fejlesztését. Ennek érdekében, inspiráló környezetben kislétszámú csoportokban történik a gyermekek fejlesztése, s így lehetőség nyílik személyre szabott feladatadásra. Ilyen tevékenység a matematikai tapasztalatszerzés LEGO eszközökkel, a kódolás alapjainak elsajátítása robot méhecske, robotegér, kódolós vonat, vidámpark (STEM park) segítségével.

Tehetséggondozó tevékenységek

- A gyermek tevékeny lény. Ezért a fejlesztés tartalma mindig tevékenységben, tapasztalás útján sikeres, hiszen szemléletes, képszerű gondolkodásuknak ez a legmegfelelőbb.
- A cél mindig az önállóan tevékenykedni akaró, tudó, boldog kis személyiség elérése.
- Az óvodai nevelés során középső és nagycsoportban már bizonyos jelek alapján a tehetségígéretes gyermek megmutatkozhat.
- A gyermek cselekszik, átérez, élményszerez, tanul. Az együtt cselekvés, az együtt gondolkodás mikro-csoportos formája, számtalan lehetőséget ad a kiváló tehetségek megismerésére, elfogadására, fejlesztésére.

A foglalkozások alkalmával TEAM munkára is sor kerül, így fejlődik a gyermekek türelme, alkalmazkodó képessége, az egymásra való odafigyelés képessége, kreativitása, problémamegoldó képessége.

Feladataink:

- Az első és alapszabálynak is tekinthető, hogy hagyjuk a gyermeket önállóan alkotni.
- Fedezzük fel, milyen területen mutatkozik meg a gyermek tehetsége.
- Dicsérjük, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiváljuk, segítsük, hogy elképzeléseit megvalósítsa.
- Tolmácsoljuk másságát – ha magatartásában nehezen kezelhetőség van, legyünk vele nagyon türelmesek.
- Megfelelően tudjunk differenciálni, hogy a tehetség felfedezési vágyát, tevékenységét, önkifejezését ne gátoljuk.
- Igyekszünk a gyermeket értelmes, átgondolt módon támogatni, de semmiképpen sem terheljük túl. Meghagyjuk a gyermeknek a szabad választás lehetőségét.

A tehetséggondozásban részesülő gyermekek fejlődésének várható eredménye:

- Tud mindig értékkel megtöltött újat alkotni.
- Új ötletekkel áll elő.
- Fantáziája, élénk ötletgazdag.
- Képes a helyes önértékelésre (kudarctűrés, megfelelő önbizalom, empátia).
- Intenzíven, elmélyülten érdeklődik az őt körülvevő világ iránt.
- Lényeglátóan, szívesen fejezi ki magát.

Logopédiai, fejlesztőpedagógiai foglalkozás

Óvodánkba heti rendszerességgel jár a logopédus és a fejlesztő pedagógus. Rendkívül nagy szükség van a munkájukra, hiszen napról-napra egyre több gyermek igényli, hogy szakemberek foglalkozzanak velük. A szakemberek előzetesen felméri a gyermekeket, majd kis csoportokat hoznak létre, vagy egyénileg foglalkoznak velük. Az SNI diagnózissal rendelkező gyermekekkel is a logopédus, fejlesztő és gyógypedagógus foglalkozik.

3.5.2. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésére vonatkozó helyi szabályozás.

Bevezetés

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 25. pontjában meghatározottak szerinti sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését végző óvoda a helyi pedagógiai programját az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltak figyelembevételével készíti és fogadja el.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján a Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsődében a helyi szabályozást az alábbiak szerint határozzuk meg:

A sajátos nevelési igényű gyermekek felvételét annak tükrében végezzük, hogy saját humán erőforrásunk és tárgyi felszereltségünk mennyiben felel meg az adott gyermek fogyatékoságának (értelmi, érzelmi, beszéd). Mivel óvodánkban logopédus, gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus is dolgozik, ezért az ő bevonásukkal történik a felvétel elbírálása, mindenkor a fogyatékoság típusának megfelelően azért, hogy fejlesztésük sérülésspecifikusan történhessen. Amennyiben azt látjuk, hogy a gyermek integrált nevelésének-fejlesztésének megfelel óvodánk humán erőforrása és tárgyi felszereltsége, valamint úgy ítéljük meg, hogy a gyermek fejlődését nem hátráltatja a magas csoportlétszám, úgy megtörténik a gyermek felvétele, és elkezdődik integrált nevelése-fejlesztése a szakemberek bevonásával. Az együttnevelés - az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

Mindenkori célunk a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, valamint az, hogy társaikkal elfogadtassuk személyiségük különbözőségét, másságát.

A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Intézményi célok:

A nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység legfontosabb területei

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- terhelhetőségét biológiai állapota, személyiségjegyei befolyásolják
- milyen a családi háttere

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését.

Integrált nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek közösségbe való beilleszkedését sérülésének típusától függően elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvodaként:

- külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a pedagógusok részt vesznek az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- Mindazon gyermekek részére, akiknek a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, óvodánk a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít: saját csoportban az óvodapedagógus egyéni fejlesztést biztosít, továbbá az óvoda logopédusa, gyógypedagógusa és fejlesztőpedagógusa nyújt szakszerű, egyénre szabott, egyéni vagy csoportos fejlesztést.
- A gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- Feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.
- Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Fontos feladatnak tartjuk az esélyteremtést, esélyegyenlőség biztosítását minden gyermek számára.

A gyermek- és ifjúságvédelem célja a megelőzés. Fel kell tárni azokat a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

- A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáira megkülönböztetett figyelmet fordítunk. Törekszünk a veszélyeztetettség megelőzésére, megszüntetésére. Az esélyteremtés egyik

lehetősége a differenciált egyéni fejlesztés, élményszerzés biztosítása minden gyermek számára.

A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítésének formái:

- kedvezményes ebéd biztosítása,
- javaslat rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- mentálisan sérült gyermekek esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele,
- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel,
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének figyelemmel kísérése, családlátogatás.
- óvodánk a prevenció mellett célul tűzte ki, hogy a hatáskörébe tartozó gyermekek problémáit felismerje, kezelje, az említett gyerekek eseteit feldolgozza, a gondokat orvosolja, a helyi gyermekvédelemben érintett társszervezetekkel együtt. Ezen kívül az intézmény biztosítja a gyermekeknek azokat a jogokat és ellátásokat, amelyeket az intézmény számára a jogszabályok és a rendeletek előírnak.

5. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatot Szervezeti Működési Szabályzat tartalmazza, melyet a gyermekek védelméről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény és a végrehajtásához kapcsolódó jogszabályok és a 2012. évi CXVIII. Törvény alapján állítottuk össze.

Az óvoda egész működésének a gyermek érdekeit kell szolgálnia.

Az óvoda minden dolgozójának kötelessége, hogy tiszteletben tartsa a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és megóvja minden fizikai és lelki erőszakkal szemben. Biztosítani kell, hogy a gyermekkel szemben senki ne alkalmazzon hátrányos megkülönböztetést származása, neme, etnikai hovatartozása, vagy bármilyen más okból.

Nyilvánvalóan a teljes óvodai nevelésnek, légkörnek, nevelőmunkának arra kell irányulnia, hogy a kisgyermek megfelelő irányba fejlődjön, megismerje saját magát, szüleit, családját, az őt körülvevő környezetet, gyermektársait és a vele foglalkozó felnőtteket. Ezért a gyermeki jogok érvényesülésére a Pedagógiai program kidolgozásánál is figyelmet fordítottunk. Minden év elején felmérjük az új gyermekek családi helyzetét- egyéni beszélgetések

alkalmával- melyek alapján képet kapunk az óvodás gyermekek környezetének jellemző sajátosságairól.

A jelenlegi megelőző gyermekvédelmi rendszer kulcsintézményei a települési önkormányzaton működő gyámhatóság. A családjogi törvény és a hozzá tartozó jogszabályok előírják a gyámhatóság számára, hogy az állami gondoskodás keretében milyen intézkedéseket tehet.

A családtagok alapos ismerete nem csak a felvétel idején fontos, hanem az óvodás évek teljes időtartama alatt is. Az óvodákban találkozunk a szülő leggyakrabban a nevelőkkel, de a családban élő testvérek is gyakran részesei az óvodai életünknek. Ezért erős emberi kapcsolatok kiépítésére nyílik lehetőségünk. Nemcsak a veszélyt, a bajt, de az örömet, a fejlődést is figyelemmel tudjuk kísérni.

Meggyőződésünk, hogy a lelkes, jól felkészült óvodapedagógusok szociális érzékenységére egyre nagyobb szükség van. A családok erkölcsi és szociális életvitele egyre inkább megkívánja az óvoda részéről a segítségnyújtást. Milyen segítséget tud adni az óvodánk a családoknak?

- Érzelmi biztonságot a zaklatott családban élő gyermekeknek és mentális támogatást a szülőknek.
- Gyermekeiket egyedül nevelő szülők speciális életviteli problémáinak megismerése.
- Tájékoztatás a szociális támogatások lehetőségeiről.
- Szétesett családok esetében az elvált szülők bevonása gyermekük nevelésébe (ha a szülők nem zárkoznak el)
- Szakszolgálatot nyújtó intézmények megkeresése a családok egyetértése esetén.
- A gyermekvédelmi törvényben meghatározott kötelességünk, áthatja egész óvodai életünket, mely szép és nehéz, viszont sok segítséget, támaszt, örömet nyújthat gyerekeknek, szülőknek egyaránt.

6. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Külső-belső kapcsolatok

6.1. Az óvoda belső kapcsolatai

Az óvodapedagógus és gyermek kapcsolata

A keresztény értékeket valló óvodapedagógus, mint a gyermekközösség vezetője a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket.

Az óvodapedagógusnak, de valamennyi óvodánkban dolgozónak tiszteletben kell tartania a gyermekek személyiségét, hiszen Isten mindnyájunkat különbözőnek teremtett.

Az óvodapedagógus és gyermek közötti kapcsolat kiinduló pontja az elfogadás.

A problémás helyzetben gyermekek közötti konfliktusok megoldásában értően segítsen az óvodapedagógus.

Éreztesse, hogy nem a gyermeket ítéli el, hanem az adott cselekedetét. A megbocsátás keresztény erény, s ennek gyakorlásában a gyermeket is segíteni kell.

A felnőttek kapcsolata

Óvodánk jó légkörét az ott dolgozó felnőttek lelkesége határozza meg. Ez az egymás iránti tiszteletben, segítőkészségben nyilvánul meg.

A munkatársak egyenlő partnerként kezelik egymást, elfogadják a másik másságát szakmai és emberi vonatkozásában.

Tartsák tiszteletben egymás szakmai önállóságát.

A továbbfejlődésükhöz szükséges építő kritikát merjék bátran kinyilvánítani, és elfogadni.

6.2. Külső kapcsolatai

A család

Óvodánk dolgozói tudatában vannak annak, hogy a gyermek elsődleges nevelésének helye a család. A család szocializációs hatását nem helyettesíti az óvoda.

A gyermekek nevelésében partner a szülő. Az óvoda nyitottsága lehetőséget ad a szülőknek az óvodai életbe való betekintésre. Így a szülő tapasztalatot szerezhethet gyermeke fejlődéséről, magatartásáról, s lehetővé válik, hogy közös megoldást keressenek a gyermek megsegítésére.

Az óvodapedagógusok tartsák tiszteletben a szülők meggyőződését. Segítsék őket a keresztény nevelés helyes értelmezésében. Amennyiben a szülők igénylik, az óvoda, támogassa kérésüket, pl.: szakkönyvek ajánlásával, szülői megbeszélésen, előadások szervezésével, a lelki töltekezések lehetőségeivel, szakemberek meghívásával.

A kölcsönös együttműködés jelentősége az óvoda és a család kapcsolatiban:

- kölcsönös bizalom kialakítása
- a szülők részvétele az óvodai életben,
- a gyermekek fejlődésével összefüggő problémák közös megoldása,
- a szülők pedagógiai érzékenységének fejlesztése,
- összehangolt, pozitív ráhatás a gyermekekre,

- szakszerű nevelés megismerése, minták átvitele a családi nevelésbe.

Kapcsolattartás formái:

- szülői megbeszélés
- fogadóóra
- ünnepek (egyházi és világi), megemlékezések
- fórumok
- közös szentmisék
- nyílt nap
- „munka délután” (angyalkázás)
- kántálás
- közös kirándulás

Az egyházközség

Intézményünk kapcsolata az egyházközségekkel:

- a Sajószentpéteri Görögkatolikus Egyházközség parókusa kapcsolatban áll intézményünkkel

A helyi egyházi személyekkel gyakran találkoznak a gyermekek az óvodában, és a templomban is ünnepek alkalmával.

A kapcsolattartás formái:

- az egyházi ünnepek megismerése és átélése
- keresztelésnél, házasságkötésnél való részvétel,
- víz-, gyertya-, barkaszentelésen való aktív részvétel,
- tanévnyitó-, tanévzáró szentmisén való cselekvő részvétel,
- óvodaszentelés,
- szerzetesek, teológusok fogadása
- szülőkkel való kapcsolattartás

Az óvoda és iskola kapcsolata

Jó kapcsolatot alakítunk ki a helyi óvodákkal.

Törekszünk a helyi közoktatási intézményekkel való jó kapcsolattartásra, az óvoda-iskola átmenet minél sikeresebb megvalósításáért. Továbbá fontosnak tartjuk, hogy az óvodai

keresztény nevelésünknek legyen folytatása ezért a közeli testvérintézményekkel is szoros kapcsolatot alakítunk ki.

Formái: konzultációk, hospitálások az óvodában, közös lelki gyakorlatok az alsó tagozatos nevelőkkel, iskola-, óvodalátogatások a gyermekekkel, közös egyházi ünnepek, szülői értekezletek.

Közművelődési kapcsolatok

Keresztény értékeket képviselő óvodánk úgy tölti be küldetését a világban, ha környezetében nem szigetelődik el, hanem jó kapcsolatot alakít ki hazai és külföldi intézményekkel, a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és -lehetőségei szerinti- szakmai kapcsolatot tart fenn.

Kapcsolatban állunk a székelyházi óvodával, amely kapcsolatot továbbra is ápolni kívánunk. A közművelődési intézmények rendezvényein való részvételt a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva szervezik az óvodapedagógusok.

1. Csodamalom Bábszínház
2. Sajószentpéteri Művelődési és Sportközpont
3. Városi Könyvtár
5. Herman Ottó Múzeum, alkalmi kiállítások
6. Csanyik Oktatóközpont-Bagolyvár

Közoktatási kapcsolatok

- B-A-Z Megyei Pedagógiai Szakmai, Szakszolgálati és Közművelődési Intézet
3527 Miskolc, Selyemrét út 1.
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kazincbarcikai
Tagintézmény Sajószentpéteri Telephely 3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 31-33.

További kapcsolatok:

Szakmai irányításban elsősorban Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet (Budapest Városligeti fasor 45.) munkájára építünk.

Testvérintézményekkel való kapcsolat:

- Angyalkert Görögkatolikus Óvoda 3700 Kazincbarcika,
- Homrogi Görögkatolikus Általános Iskola és Óvoda 3812 Homrogd, Rákóczi u.33.

- Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda 3781 Sárospatak, József A.u.
- Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Oltalom Tagóvodája
3780 Edelény, Miklós Gyula u. 3.
- Szent Miklós Görögkatolikus óvoda és Bölcsőde
3526 Miskolc, Szentpéteri kapu 72-76.
- Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde Felsőzsolcai Tagóvodája
3561 Felsőzsolca, Deák F.u.1.

7. Egészségnevelési elvek

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

1. az egészséges táplálkozás,
2. a mindennapos testnevelés, testmozgás,
3. a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:
  - a) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
  - b) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
  - c) a személyi higiéné

1. Az egészséges táplálkozás

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani. Óvodánkban különösen nagy figyelmet fordítunk a gyermekek egészséges táplálkozására. Tudjuk, hogy az óvodai étrend nem elégíti ki a gyermekek napi vitaminszükségletét, ezért napi rendszerességgel gyümölcs,-zöldségnapot tartunk a szülők hozzájárulásával. Ennek köszönhetően a gyermekek naponta fogyasztanak friss gyümölcsöt, nyers zöldséget. A kicsik szívesen kóstolgatják a reszelt répát, a szeletelt karalábét, a céklalevet, a sült tököt vagy mézes sült almát. Ez által megismerik a gyermekek a kevésbé ismert ízeket, és tapasztalják ezen élelmiszerek illatát, formáját, felhasználhatóságuk sokféleségét.

Tavasszal minden csoport csíráztat, ennek köszönhetően megismerkednek a gyermekek az ültetés, a gondozás folyamatával, majd maguk gyűjthetik be a termést, és fogyaszthatják a hagymaszárat, a zöldborsót, a rukolát, stb.

A téli hónapokban -szintén a szülők segítségével- teát főzünk, amit citrommal, mézzel ízesítünk, és ezt fogyaszthatják a gyermekek a nap folyamán. Jól tudjuk, hogy a tiszta víznél nincs fontosabb folyadék, s mivel környékünkön kiváló a víz minősége, így szívesen ajánljuk a gyermekeknek fogyasztásra.

Feladataink

- kulturált étkezési szokások kialakítása
- az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához
- intenzív rágásra ösztönözni
- folyadék folyamatos biztosítása
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket
- az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata
- fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- a szülőkkel együttműködve gyümölcs – és zöldség-nap szervezése
- tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak
- önállóan töltenek vizet a kancsóból
- ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek
- szívesen kóstolnak meg új ízeket
- ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét
- az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermeknek

2. A mindennapos testnevelés, testmozgás

A testnevelés és a mindennapos testnevelés foglalkozások naponta meghatározott időben szabályozzák a gyermekek mozgásgyakorlását, hozzászoktatva őket olyan napirendhez, amelyben a testedzés természetes.

Óvodánkban számtalan lehetőség kínálkozik a spontán, és szervezett mozgáshoz:

- tornatermünk mérete és felszereltsége is biztosítja a szabad és irányított mozgást (labdák, zsámolyok, tornapadok, greifswald tornaszer elemek, tornaszőnyegek, rácshinták, torna karikák, bordásfalak, mozgáskotta)
- óvodánk mindenképp egyedi eszköze a **mászófal**, amely segíti a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését, fejleszti az erőnlétet, a figyelmet, a kitartást, és igénybe veszi a kisgyermek minden egyes izmát
- a szabadban történő változatos mozgáshoz hinták, mászókák, csúszdák, labdák kínálják a lehetőségeket

Feladataink:

- a gyermek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket
- az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás)
- a mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük
- időjárástól függően (szmog, köd, -5 fok, eső, viharos szél estén nem) napi 1-3 órát szabad levegőn töltünk
- a nyári napirend alakításánál -az étkezések és a pihenés kivételével- az egész napos levegőn való tartózkodásra törekszünk
- az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében
- a mozgás utáni regenerálódás biztosítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban, versenyjátékokban
- képesek legyenek harmonikusan együttműködni társaikkal a mozgásos tevékenységekben
- örömként éljék meg a közös (játékos, sportos) mozgást
- kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett
- ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő, és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket

- tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

A gyermek számára a legfontosabb, és legmeghatározóbb minta a szülő, azonban az óvoda dolgozói modellként állnak a gyermekek előtt, éppen ezért felelősséggel tartozunk személyes példamutatásunkért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhatna.

A szabad beszélgetések alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a Jóisten saját képmására alkotott minket, hogy testünk az élő Isten temploma, így nem tehetjük azt tönkre sem dohányzással, sem túlzott alkoholfogyasztással.

Engedjük, hogy a gyermekek elmondják a témával kapcsolatos véleményüket, beszélgetünk arról, hogy a káros anyagok szervezetünkbe jutva milyen nagymértékben károsítják a szívet, a májat, a tüdőt, az idegrendszert. Elmondjuk, hogy a dohányfüst is káros, és milyen jó, hogy már törvények is szabályozzák azt, hogy hol szabad dohányozni.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

Feladataink:

- Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködésünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és a hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezési tárgyainak, eszközeinek állapota folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakérői felülvizsgálattal egészül ki.

Az elsősegély dobozok lejárátát is az arra kijelölt személy rendszeresen ellenőrzi.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése vagy esetleg mentőhívás). A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzésének érdekében.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a kötelező védő-óvó előírásokat:

- egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályok
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások
- a tilos és az elvárható magatartásformák

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

8. Környezeti nevelés

Óvodánk pedagógusai kellő figyelemmel és tudatossággal dolgoznak azon, hogy gyermekeinkkel megszerettessék a minket körülvevő környezetet, és megtanítsák őket a környezet megóvásának, védelmének fontosságára.

Ennek tükrében, pedagógiai munkánkban a környezeti nevelést kiemelten kezeljük, erre építjük a fejlődést elősegítő tevékenységeket különös tekintettel a helyi értékek megismerését, védelmét és megőrzését.

A környezeti nevelés egy élethosszig tartó folyamat, amelyet az óvodában kívánunk megalapozni:

- a környezeti nevelés fontos, mert formálja a gyermeki személyiséget, kialakítja és rögzít bizonyos szokásokat (szemétkosár használat, vizek védelme, állatok szeretete...)
- átszövi az óvoda mindennapi tevékenységeit
- környezettudatos magatartást formálunk, természet szerető, óvó, a környezetért felelős személyiségeket alakítunk
- formáljuk a gyerekek érzelmi, értelmi intelligenciáját, megalapozzuk az emberszerető erkölcsi normákat
- a környezetre odafigyelő, a környezettel szimbiózisban élő, környezettudatos magatartású embereket kívánunk nevelni, aki óvja, védi, szereti a természeti környezetet
- A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, amely születéstől az élet végéig kell, hogy tartson.

Meggyőződésünk, hogy egészen kicsi gyermekkorban kell kezdeni a természet szeretetének, megóvásának bensővé tételét. A gyermekek jószágukból fakadóan fogékonyak a jóra, a szépre, örülnek, ha hasznos, dicsérendő, mások által is fontosnak tartott tettet visznek végbe. Hamar elsajátítják a szelektív hulladékgyűjtés technikáját, fontos lesz számukra a vizek, a levegő, a természet, a növény – és állatvilág védelme. Mindez erkölcsi és keresztényi kötelességünk is.

9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A differenciált nevelés, esélyteremtés a pedagógiai folyamat egészében érvényesül.

A differenciálás tartalmát, módját a gyermekcsoport összetétele, egyéni fejlettségi szintek határozzák meg. Az esélyteremtést, esélyegyenlőség biztosítását minden gyermek számára kötelezőérvényűnek tartjuk. **Minden gyermek Isten gyermeke!**

Óvodai nevelésünk feladata e területen:

- A gyermekek megismerése, elfogadása, képesszintre épülő fejlesztése, felzárkóztatása, egyéni bánásmód érvényesítése, tehetséggondozás.
- Olyan hatható segítségnyújtás a hátrányos helyzetű gyermekek számára, hogy fel tudjanak készülni az eredményes iskolakezdeményezésre
- Az eltérő testi,- lelki,- szociális,- értelmi szükségletek kielégítése
- A szülői házzal történő szoros kapcsolat kialakítása
- Nevelési célok meghatározása
- Egyéni tevékenységek a képességfejlesztés, fejlettségi szintek megállapítására

- Követelmények, elvárások, feladatok megfogalmazása
- Feltételek eszközök biztosítása
- Szervezeti keretek, idő meghatározása
- Az esélyteremtés egyik lehetősége a differenciált egyéni fejlesztés, élményszerzés biztosítása minden gyermek számára.

10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

10.1. Az óvodai élet megszervezésének elvei

10.1.1. Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartama alatt fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

- Az óvodai dolgozókat jellemezze az Isten- és emberszeretet, hisz csak élő hitű, elkötelezett keresztény pedagógus képes hitre nevelni a gyermekeket.
- Az óvodapedagógusok keresztény meggyőződés és gyakorló vallása mellett elengedhetetlen a kreativitásuk, pedagógiai, pszichológiai hozzáértésük, elfogadó, segítő, támogató attitűdjük, mely mintát jelent a gyermekek számára. Fontos, hogy ismereteiket egyénekre szabottan tudatosan alkalmazzák.
- Keresztény értékeket képviselő program alkalmazása során a nevelőtestület épít az óvoda lelki vezetőjének hitoktatói, teológiai tudására, a szertartások 3-7 év közötti gyermek által is megérthető átszarmaztatására.
- Az óvodai Pedagógiai program sokszínűsége szükségessé teszi a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését, önképzését, egyházi és állami továbbképzéseken való részvételét.
- Az evangéliumi szemlélet alapvető optimizmusát sugallja az óvodapedagógus a derűs, vidám óvodai közösségben, és a családdal való pasztorációs munkában is.
- Az óvodapedagógus a gondozást végző munkatársakkal együttműködve segíti a gyermekek önállóságának fejlődését.

10.1.2. Tárgyi feltételek

A gyermekeket környezete nagyban befolyásolja, ezért az óvodapedagógus felelőssége itt is igen nagy. Fantáziájával, kezűgyességével, jó esztétikai ízlésével hozzájárul a harmonikus környezet alakításához.

- A csoportok tárgyi jelei (kisoltár, szentképek, bibliai poszterek, gyertyatartók... stb.) mértéktartóan és ízlésesen tükrözik a vallásos jelleget és az ünnepeket.
- A gyermeknek elegendő tere van a játékhoz, szabad mozgáshoz, változatos tevékenységhez. A csoportszobában állandó helye van a manuális tevékenység, bábozás, dramatizálás, hangszeres játék gyakorlásához szükséges eszközöknek.
- Programunk megvalósítása elsősorban személyi feltételhez kötött. Speciális eszközöket, plusz erőforrásokat nem igényel. Az étkezéshez porcelán és üvegedényeket, rozsdamentes evőeszközöket használunk. Folyamatosan cseréljük és bővítjük az asztali díszeket, kosarakat, az évszaknak, ünnepnek megfelelően. Ugyanúgy a textíliát is. A csoport textíliái (ágynemű, függöny, terítő, törülköző) is az igényességet kell, hogy tükrözze. Ezek cseréje is folyamatos az elhasználódás miatt.
- Az óvoda udvara korszerű, mozgásfejlesztő játékokkal felszerelt.
- Az eszközellátottság és berendezés folyamatos biztosítására, korszerűsítésére pályázati lehetőséggel élünk.

10.1.3.Napirend, hetirend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezt növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg, mely tartalmazza a gyermek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztését.

A három intézményben vegyes életkorú csoportokkal működik az óvoda.

Az óvodai élet megszervezésénél biztosítjuk a gyermeki jogokat. Figyelembe vesszük a gyermekek állapotát, szükségletét, érdeklődését. Mindez rugalmasságot kíván az óvodapedagógustól.

- Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak. A gyermekek napirendjét úgy alakítottuk ki, hogy abban van kötött program is, de rugalmasság is jellemzi. Programunk sajátos jellegéből kiindulva van a napnak 10-15 perce, amikor elcsendesedünk, számba veszik egymást a gyerekek és „hangolódnak” a jó Istenre. Ez a közös ima a napnak mindig közel azonos időpontjában van.
- A játékban történő tanulást a spontán lehetőségek kihasználását fontosnak tartjuk, ugyanakkor a nagycsoportos korú gyermekekkel való kötött foglalkozást is.
- Valamennyi korcsoportban igyekszünk, amit csak lehet a természetben megmutatni, az évszak változásait figyelni. A tágabb környezettel való ismerkedés során is a Teremtő jóságát, nagyságát igyekszünk megláttatni. Gyakran visszük a gyerekeket megfigyelni,

közlekedni, vásárolni, szerepelni, szórakozni, csoportos élményszerzésre, tapasztalatgyűjtésre, stb.

- Hangsúlyos szerepet kap a szabad levegőn való tartózkodás, elsősorban mozgásos játékok. Ettől nem térünk el, csak ha az időjárás nem engedi.
- Minden nap egy héten keresztül ugyanazt a mesét, történetet hallgatják a gyermekek.
- A mese után mindennapos testnevelés, tízórai, utána kezdeményezések, mikrocsoportos foglalkozások, frontális foglalkozások vannak, a téma jellege határozza meg, hogy az óvodapedagógus melyik formát választja.

Globális napirendünk:

- 6:30-10:30-ig szabad játék, szabadon választott tevékenység, kezdeményezés, mese, közös ima, mindennapos testnevelés, tízórai, foglalkozás
- 10:30-12:45-ig levegőzés, udvari játék, étkezés,
- 12:45-17:00-ig tisztálkodás, fogmosás, ima, mese, pihenés, uzsonna, játék
- Délután 17:00-ig van nyitva az óvoda.

A heti rendet a csoportban dolgozó óvodapedagógusok önállóan állítják össze.

Az étkezés nem folyamatos, mivel azt az ima teszi „mássá”, de a rugalmasság itt is érvényesül, aki hamarabb elkészül, másik tevékenységhez kezdhet.

Tervezés

Minden óvodapedagógus kötelező feladata a differenciált tervezés, fejlesztés. Ahhoz, hogy minden gyermek az adottságainak, képességeinek megfelelően érje el az iskolakészültséget, tudatos tervező, elemző, értékelő munkára van szüksége.

Csoportnaplónak tartalmazni kell:

- a gyermekcsoportok összetételét,
- Kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kimutatását
- a szülőkkel való kapcsolattartás formáit,
- a Pedagógiai program éves tartalmát
- tevékenységek rendszerét
- szervezési feladatokat
- továbbvivő feladatokat
- tervek értékelését

Fejlődési napló: - az egyén fejlődése, fejlesztése, nyomon követésére szolgáló dokumentum. Tükrözze a gyermek testi-lelki–szociális-, értelmi fejlődését, fejlesztését, részkapességek fejlettségi szintjét.

Az óvodai nevelés tervezését a gyermek megismerésére, fejleszthetőségére vonatkozó dokumentumokat az óvodapedagógusok vezetik a csoportnaplóban.

10.1.4.Ünnepek, megemlékezések

- A keresztény értékeket közvetítő óvoda feladata, hogy megtanítsa a gyermeket (és a családokat) a lélekből fakadó ünneplésre, megemlékezésre, hagyományteremtésre, ahol a hangsúly nem az anyagi javakat tükröző külsőségeken van.
- Fontos, hogy a gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten tanítsuk meg az ünnepek tartalmát. (Történelmi múlt, bibliai történetek, szentek élete.)
- Az egyházi ünnepek köré csoportosuljanak. Komplex feldolgozásra kell törekedni, kicsi gyermekekben akkor rögzül igazán, minél sokoldalúbban élhetik át.
- A gyermekek lokálpatriotizmusát a település hagyományaival való megismertetés, a város muzeális értékeivel történő gyakori találkozásával alapozhatjuk meg.
- Felelősségteljesen kell tervezni, megszervezni az évről-évre visszatérő jeles napokat. Ezáltal várható, hogy az ünnepek hagyománnyá váljanak, erősítsék az óvoda közösség keresztény mivoltát.
- Az ünnepek tervezésénél figyelembe kell venni a gyermekek élettani sajátosságait. Induljunk ki abból, hogy ha a gyermek azt tapasztalja, hogy az ő születésnapja fontos esemény a közösségünk életében, könnyebben meg fogja érteni az egyházi ünnepek jelentőségét. Ezért ünnepeink között az első helyen a gyermekek születésnapja áll, mely az egymás iránti figyelmességre, örömszerzésre, baráti kapcsolatok mélyítésére nevel.
- Fontos továbbá az édesanyák, az édesapák és az idősek iránti szeretetre, tiszteletre nevelés.

10.1.4.1. A Szent Péter Görögkatolikus Óvoda ünnepei, jeles napjai, megemlékezései:

- Szeptember: Tanévnyitó szentmise
- Október Termésáldás
- November: Mindenszentek – halottak napja
- December: Szent Miklós püspök ünnepe
Advent

Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde

Angyalkázás, kántálás

Karácsony

- Január: Vízkereszt, óvodaszentelés
- Február: Gyertyaszentelő
Nagyszülők és idősek köszöntése
Farsang,
- Március : Nemzeti ünnep
- Március 22. Víz világnapja
- Március – ápr.: Nagyböjt
Virágvasárnap, barkaszentelés
Nagyhét
- Április 22. Föld napja
- Május: Anyák napja
Gyermek nap
Áldozócsüörtök
Pünkösöd
Madarak, fák napja
Tanévzáró
- Június: Apák napja
Tanévzáró szentmise
- Augusztus: Szent István király

Biztosítjuk a gyermekeknek az ünnepekhez kapcsolható vidám szórakozást is nyújtó együttléteket, az egymás iránti barátságok, közösségek összehangolását.

Óvoda- család együttműködése, szülők bevonása.

Az ünnepekhez kapcsolódó jelképek, szimbólumok, illusztrációk mértéktartó, esztétikus megjelenítése az ünnepek tartalmának elmélyítését szolgálják.

Hangsúlyozandó óvodánk görögkatolikus jellege, legyen szó ünnepekről, szokásokról, szertartási rendről.

11. Az óvoda tevékenységformái

11.1. Játék

A játékot a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének tekintjük, amely egyben az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek számára a játék létforma, személyiségfejlődésének alapja. Nevelésünk folyamán előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesítését. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt irányítással biztosítja a gyermek fejlődését.

A játék a gyermek életeleme, "kincse":

- fejleszti érzék és mozgásszervét
- általa ismerkedik a tárgyak tulajdonságával
- fejleszti megfigyelőképességét
- ismereteket szerez, fejleszti értelmét
- erősíti akaratát és emlékezetét
- fejleszti gondolkodását és képzeletét
- fejleszti beszédét
- a szerepjátékok különösen alakítják személyiségét, öntudatát
- társasjátékokkal erősödik önuralmuk, érték- és értékelési "ranglétrájuk"
- tökéletesedik társas viselkedésformái és kapcsolatai.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő hely, idő, szeretetteljes nyugodt légkör, alkotó együttműködés kialakítása
- élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz (gyakorló,-szimbolikus,-konstruáló,-szabályjáték)
- olyan feltételek teremtése, ahol a hit felé nevelés a gyermeki játékot is áthatja:
- közösen átélt vallásos élmények, bibliai történetek, liturgikus események
- a szerepjátékhoz olyan eszközök, szimbólumok biztosítása, amely megindítja fantáziáját vagy az átélt élményre utalnak (csengő, gyertya, selyem anyag, virág, ikonkép, palást stb.)

A játék színtere az egész csoportszoba, öltöző és az udvar. Napirendünkben a legtöbb időt fordítjuk e tevékenységre.

A gyermekjáték tartalma visszatükrözi a reá érzelmileg erősen ható személyeket, eseményeket, történeteket. Befolyásolja őt a TV, videó filmek tartalma. Ezek káros hatásaitól igyekszünk a gyermeket megkímélni.

JÁTÉKTEVÉKENYSÉG → SZEREPIJÁTÉK

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
alkalmazkodó képesség	szerepijáték	nyugodt, kreatív légkör
képzelet-fantázia	bábozás	megfelelő hely, idő biztosítása
kreativitás		szimbólumok, eszközök biztosítása
beleélő képesség /azonosulás/		együttjátás igényének felébresztése
verbális és non verbális képesség .	irodalmi alkotások átadása	magányosan játszó gyerekek bevonása közös játékba
kifejezőképesség		megvalósítás segítése
magatartás- és viselkedési formák		segítségnyújtás igény szerint
erkölcsi normák gyakorlása /kérés, megköszönés, bocsánatkérés, megbocsátás.../	közösen átélt – vallásos – élmények /bibliai történetek, liturgikus események/ irodalmi alkotások átadása	kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményadó tevékenység biztosítása
segítőkézség		
kezdeményező képesség		
figyelem		
utánzó képesség		
negatív élmények feldolgozásának képessége	mintha helyzet megteremtése	
		az óvodapedagógus tudatos jelenléte, irányítása
alkotó képesség	konstrukciós/alkotó játék	építő játékok: fajtákok, dupló, LEGO, Tüsi, Gabi, Pötyi, gyöngyfűző, jáva, Taugrami
esztétikai érzék		hely, idő , eszköz biztosítása
képzelet-fantázia		segítségadás

kreativitás		személyre szóló értékelés
szem-kéz koordináció		szeretetteljes, nyugodt, kreatív, alkotó légkör biztosítása
alkalmazkodó képesség		személyes példa, élmények biztosítása, kirándulás
gondolkodás : analízis, szintetizálás, probléma megoldás	a, építő/ konstrukciós játék	ötletadás a kiegészítésre, továbbfejlesztésre
figyelem		homokozóformák használatának bemutatása
		építő játékok
		személyes példamutatás az óvodapedagógus részéről
kezdeményező képesség		szerszámok
finommotorika	b, barkácsolás	egyszerűbb technikai fogások megismertetése a gyerekekkel
		játékok megjavítására ösztönzés
		Tárgyi feltételek: gyurma, agyag, papír, ragasztó, műanyagdobozok, termés, fonál, rongy, olló, drót, színes papír az óvodapedagógus tudatos jelenléte, irányítása tartsák tiszteletben egymás játékait

JÁTÉKTEVÉKENYSÉG → SZABÁLYJÁTÉK

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
<ul style="list-style-type: none"> - monotóniatűrő képesség - nagymozgások - értelmi képesség - szem-kéz, szem-láb koordinációs - téri tájékozódás - problémamegoldó képesség - együttműködő képesség - figyelem - gondolkodás - kudarctűrő képesség - feladattudat 	<p>Szabályjáték csoportjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. játékban résztvevők száma szerint: egyéni és társas b. tartalmi felosztás szerint: értelmi képesség fejlesztő, mozgásos 	<ul style="list-style-type: none"> - eszközök biztosítása: puzzle, kirakó, kártya, memóriajáték, logicó, Mi ez?, képkirakó - megfelelő hely, idő biztosítása - egyéni/személyre szóló értékelés - együttműködés - szabályok megtanítása a gyerekeknek - az óvodapedagógus versenyekkel, változatosan tegye érdekesebbé a játékot

fejlesztése - megfigyelő képesség - emlékezet		- erkölcsi normák betartatása (becsületesség) az óvodapedagógus tudatos jelenléte, irányítása
---	--	--

**JÁTÉKTEVÉKENYSÉG → GYAKORLÓ/FUNKCIÓJÁTÉK
→ NÉPI JÁTÉKOK**

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
térérzékelés	Gyakorló/Funkciójáték	hely, idő eszköz biztosítása
megfigy. képesség	/tárgyakkal végzett manipuláció/	eszközök biztosítása: autók, edények, húzó-toló játékok, egymásba tehető játékok, homokozó)
kísérletező képesség	Montessori játék, homokozó játék	szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítása
finommotorika	rajzolás, festés	eszközök biztosítása
képzelet		
mozgás		
utánzás		
együttműködési képesség	Népi játékok	hely, idő biztosítása
utánzó képesség	a.) eszközös játékok /pl.: tárgykészítő, labda, ügyességi/	Eszközök biztosítása: korona, kendő, bot, kalap stb.
mozgás	b.) mozgásos játékok /pl.: ölbeli, fogój./	Szeretetteljes, nyugodt, kreatív légkör biztosítása
esztétikai érzék	c.) szellemi játékok /pl.: kitalálósdik/	
finommotorika	d.) párválasztó játékok /pl.: leánykérő, körjáték/e.)mondókák	
	f. kisorsolók, kiolvasók	az óvodapedagógus tudatos jelenléte, irányítása

hallás	1. Kontextus építő konvenciók (helyszínt megteremtő)	hangeffektusok biztosítása
--------	--	----------------------------

képzelet-fantázia fejlesztése	2. Narratív konvenciók (döntő fontosságú esetek, események, találkozások középpontba állítására, vagy a bonyodalom bevezetésére és kidolgozására alkalmazzák)	jelmezek biztosítása
gondolkodás	4. Reflektív jellegű konvenciók (játékon belüli monológ, hangos gondolkodás)	illusztrációk, ceruzák, papírok biztosítása
téri tájékozódás		dokumentumok: levelek, rejtélyes üzenete, cikkek biztosítása
figyelem		térképek, ábrák biztosítása
gyors reagáló képesség f.		
problémamegoldó képesség kommunikációs képesség	dramatizálás, bábozás, egyéb akár játékhoz kötődő tevékenységek	eszközök biztosítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szerepjátékukban legyenek kreatívak
- tudjanak a problémákra reagálni és azt megoldani
- legyenek a gyermekek elfogadóak, megértőek társaikkal
- játék, dráma, bábozás közbeni beszédük érthető, kifejező legyen
- legyenek képesek a természetből és társaiktól vett tapasztalatok játékban való feldolgozására
- kezdeményezzenek mesejátékot és tudják egymás között a szerepen és eszközön megosztani
- konstrukciós/alkotó játékukban alkotásaikat önállóan, egyéni ötlet alapján hozzák létre, legyenek képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására
- csoportosítani aszerint, hogy milyen anyagból készültek
- legyenek képesek alkalmazkodni társaikhoz, együttműködni velük
- tudjanak problémahelyzeteket megoldani
- tudják a tárgyakat csoportosítani aszerint, hogy milyen anyagból készültek
- a szabályjátékban legyenek képesek érzéseiken úrrá lenni
- jelenjenek meg fogalmi gondolkodás csírái

- legyenek képesek az adott feladatra hosszabb ideig figyelni
- legyenek képesek szabályokat betartani
- tudjanak örülni a becsületes sikereknek, győzelemnek
- tudják elfogadni, ha veszítenek
- tudják a jobb és bal irányokat
- legyenek képesek térben tájékozódni
- az adott feladatra hosszabb ideig legyenek képesek figyelni
- beszédük legyen tiszta, érthető
- alkalmazkodó- és együttműködő képességük legyen megfelelő
- legyenek képesek indulataikon, érzelmeiken uralkodni

11.2. A szép iránti fogékonyság felfedeztetése

Esztétikai célja: a gyermekek tervszerű irányítással képessé váljanak a szép befogadására az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetben, valamint az emberi alkotásokban, műalkotásokban, és törekedjenek életükben a szép cselekvésére.

Az óvodapedagógus feladata:

- személyes hatásával hatékonyá tenni a gyermeket a szépség befogadására,
- megteremteni a feltételeket a művészi élmény átélésére,
- esztétikus közvetlen környezet biztosítása,
- minél több lehetőség biztosítása a rácsodálkozásra, esztétikai élmények átélésére, újraélésére.

A szép iránti fogékonyság felébresztése a teremtett világ szépségének felismertetése és a “szép” kifejezőképességének megalapozása jelenti programunkban a következő tevékenységformákat.

11.2.1. Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A tevékenység célja:

A gyermekek, irodalom iránti szeretetének megalapozása a vers és meseanyag segítségével, valamint későbbi igényét az olvasás iránt.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – , a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A népköltészet legismertebb alkotásai a magyar ember szájhagyomány útján terjedt gyermekmondókák.

A kisgyermekkorban hallott altatók, ébresztők, öltöztetők, járatók, ujjkiolvasók, naphívogatók, csigahívogatók, kenyérsütők, hangokat utánczó, kiszámoló, beugratók, s megannyi mondóka a gyermek biztonságát növeli, mert a szeretett személy az óvodapedagógus közvetlen közelében hallja s éli át azok dédelgető, babusgató, simogató, tevékenységeket kísérő, játékos, olykor huncut voltát.

A gyermekekre különös hatással van a mozdulatok ritmikus lágysága, vagy játékosága, a szavak és a mozdulat egysége, harmóniája, a saját vers és mesealkotása.

Olyan esztétikai élmény ez, mely segíti a gyermek érzésvilágának magasabb szintre való emelését és ez által lesz a gyermek saját vers- és mesealkotásának kombinálása mozgással vagy ábrázolással az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus naprakész mondóka és vers tudásával sokszor teremthet olyan pillanatok, amelyben a gyermek számára lehetővé teszi, irodalmi vagy népnyelven történő kifejezését az adott helyzetnek, eseménynek, látványnak, vagy ünnepi hangulatnak.

A játéktevékenységhez hasonlóan a mesét “örömforrásnak” tekintjük. Nem megérteni kell elsősorban, hanem átélni. Nem az ésszerűség, hanem a képzelet dominál, és erős érzelmeket szabadít fel. A mese-képi és konkrét formában- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb viszonyulásait, a lehetséges megfelelő viselkedésformákat. Közvetett módon sok erkölcsi tanulságot közvetít, ezáltal elősegíti a gyermek erkölcsi fejlődését. Így a meséken keresztül kap példát arra, hogy a jóban való kitartás és a jóért való harc hozhatja meg a várt jó eredményt. Az irodalmi anyagot programunk elsősorban népmesékből meríti, de a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van. Ismerkednek a gyerekek bibliai történetekkel is, elsősorban az Újszövetségből. Ez is hozzásegíti őket ahhoz, hogy elkülönüljön bennük a mese és a valóság.

A mese és a bibliai történet olyan irodalmi műfaj, amely utat mutat a gyermeknek identitása felfedezésében. Ezért is elengedhetetlen a mindennapos mondókázás, verselés a gyermek mentális higiéniájának fejlődése szempontjából.

Programunk segíteni kívánja a szülőket abban, hogy a TV, videó lélekromboló hatását felismertesse, s helyette a mese, báb, dramatikus eszköz segítségével ajándékozza meg a gyerekeket. Minden nap ugyanabban az időben mesélünk. A gyerekek egy héten keresztül, ugyanazt a mesét vagy történetet hallgatják. Az ismétléssel a megértést és azonosulást akarjuk elmélyíteni. Fontosnak tekintjük a nyugodt légkört, csend megteremtését a vers, mese bemutatása során. A könyv megbecsülésére neveljük őket.

VERSELÉS, MESÉLÉS

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi +személyi feltétel), ahogyan fejleszt
érzelmi képességek: képzelet, fantázia, belső képteremtés képessége	mesehallgatás (tréfás mese állat- és tündérmesék, verses mesék, láncmesék, népmesék, verselés)	óvodapedagógus előadasmódja színes figyelemfelkeltő, érzelmeket kifejező tisztá és érthető beszéde
beleélő képesség/empátia	ünnepek, ünnepélyek	
erkölcsi ítéletalkotó képesség	bibliai történetekkel való ismerkedések (Jézusi példa hatása a gyermekekre)	leporellók, Biblia gyermekek számára elérhető helyen
(erkölcsi tanítás: jóság, becsületesség, segítőkészség, őszinteség, idősek iránti tisztelet)	Mese - tanmese, műmese előadása, bemutatása, tanítása	
értelmi képességek: kommunikációs képességek -kezdeményező készség	mesemondás, versmondás, mese eljátszása, dramatizálása bábozása Saját mese és vers alkotása önkifejezés lehetséges módja.	Bábparaván, bábok, fejdíszek biztosítása
-figyelem, -emlékezet		
Versmondó, mesemondó képesség	Korosztálynak, ünnepkörnek megfelelő mondókák, (höcöggetők, tapsoltatók) versek, mesék	Igényes mondóka, vers, mese, népi, klasszikus és kortárs) történet válogatása

Gyermeki önkifejezés	tanítása klasszikus, népi és kortárs irodalmi művek saját vers és mesemondás	Fantázia, képzelet, kreativitás fejlesztése, anyanyelvi kultúra formálása
----------------------	---	---

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerjenek meg 10-12 db kiszámolót, lovagoltatót, tréfás mondókát.
- Tudjanak 6-8 gyermekverset.
- Hallgassanak meg 15-20 verset.
- Alakuljon ki az igényük a mesehallgatásra.
- Figyelmesen, csendben hallgassák végig az óvodapedagógus meséjét.
- Összefüggő, teljes, logikus gondolatokban fejezzék ki mondanivalójukat.
- Legyen igényük meséskönyv nézegetésére Vigyázzanak a könyvekre.
- Beszélgessenek a mesében elhangzottakról.
- Próbálják megjegyezni az érdekes nevű meseszereplőket, és játékukba próbálják beleilleszteni azokat.
- Legyen igényük utánozni az olvasást, érdeklődjenek a betűk iránt.
- Ismerjenek fel bibliai történeteket az Újszövetségből (8-10).
- Legyenek képesek önálló versmondásra alkalomhoz illő átéléssel.

11. 2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.”

Kodály kiemeli a zene nemzetnevelő szerepét. Szerinte: „Az óvodás korban kell lerakni a nemzeti hovatartozás alapjait.”

A zenének, az éneknek a gyermek lelki életére, hangulatára gyakorolt hatása jelentős. Zenei élményt az óvodában elsősorban a közös éneklés nyújt.

Óvodánkban az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének része.

Óvodánk elsősorban ősi kultúrából meríti zenei anyagát (népi gyermekdalok, énekes játékok, ölbeli játékok) azzal a céllal, hogy az idejárom gyerekek jókedvvel énekeljenek, hogy felkeltsük zenei érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Az ének-zenei anyag kiválasztásának szempontja az esztétikai igényesség és az óvodáskorú gyermekhang, és ritmusképzetének való megfelelés.

Az óvodában az éneknek mindenütt helye van, egyrészt a gyermek spontán kezdeményezésére épül, másrészt az óvodapedagógus kezdeményezésére. Ebből adódóan sok-sok lehetőség van a próbálkozásra, ismétlésre, utánzásra, önállóságra, szárnyalhat a képzelet, s megvalósulhat az egyéni fejlesztés is.

Az óvoda tiszteletben tartja a gyermek hangjának, hallásának fejlődését, ezért az öt-fokú pentaton dallamokat szólaltatják meg a gyermekek ajkán. Minél több élményben részesítjük őket a magyar népzene tárából. Fejlődésük bizonyos fokán bemutatunk olyan éneket, melyek népek ajkán csendülnek fel, ám nem szorgalmazzuk azok elsajátítását. Tiszteletben tartjuk azokat a divatos énekeket is, melyek hitbeli gondolatokat közölnek, de ritmusuk, hangterjedelmük, s benne jelen lévő, felnőtt számára is nehezen megtanulható hanglejtés idegen a magyar néptől, a magyar zenei kultúrától.

A gyermekcsoportok korához és fejlettségéhez igazítjuk a dallamjátékok, a mondókák, a mozgásformák tanítását. Fontos eszközeink a gyermek zenei képességeinek és kreativitásának alakításában az énekes népi játékok és az igényesen választott kortárs művészeti alkotások.

Az óvodai zenei nevelés feladata, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesztve, eljuttasson a zenei képességek megfelelő szintjére az éneklési, ritmikai, hallási és zenehallgatási készségek területén, valamint alapozza meg zenei anyanyelvüket, alakítsa ízlésüket.

A kiscsoportosokkal az ölbeli játékokat, lovagoltató, höcögtető, arc- és kézsímogató játékokat ismertetjük meg elsősorban, és énekes játékot tanítunk. Hangszíneket, zörejeket ismertetünk fel, az egyenletes lüktetést különböző mozdulatokkal sajátítatjuk el.

Középső csoportban az egyszerű szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító térformájú dalokat tanítjuk meg. Ismerjék fel és tudjanak halkán-hangosan, gyorsan-lassan, magasan-mélyen mondókázni, énekelni. Tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetést a ritmustól. Használjanak ritmuseszközt.

Nagy csoportban a bonyolult párcserés, kapus, hidas, fogyó-sorgyarapító dalos játékok jelentik az örömteli játékot. A magyar néptánc alaplépéseivel ismerkedjenek meg. A ritmust és egyenletes lüktetést felváltva esetleg kiscsoportban együtt is használják. A gyermek alkotóképességét improvizatív dalokkal, mondókákkal segítjük.

Zenehallgatáshoz népdalokat, altatódalokat énekelünk, illetve életkoruknak megfelelő klasszikus zenét hallgatunk a gyermekek hovatartozását figyelembe véve.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Éneklési készség	Csoportos és egyéni éneklés rövid, kis hangterjedelmű dalokkal, ölbeli játékok,	A gyermek utánzási vágyán alapszik → óvodapedagógusi modell: természetes, tiszta ének, lágy hangszín, szép szövegkiejtés Közös játékok, együttes éneklés, örömeinek megéreztetése
	Dalos játék, énekes népijátékok, körjátékok, esztétikus mozgás, játékos mozdulatok	Eszközök biztosítása: kalap, kendő, fejdíszek, bot, kötény
Mozgáskultúra	Körjátékok, esztétikus mozgás, játékos mozdulatok, ölbeli játékok	Együtemű mozgás, páros forgás, guggolás, kifordulás, taps, hidas, kapus, sorgyarapító, párcsere, változatos térformák, szép fej és testtartás
Hallás	Magas-mély hang különbsége	Beszéden, mondókán, éneken keresztül térben is érzékeltetve, bemutatása furulyával, bábbal
	Halk-hangos közötti különbség	Felismerése beszéden, éneken, hangszeren, zörejen térben is érzékeltetve (vízszintes irányban)
	Hangszínek felismerése	Környezet hangjainak és zörejeinek megismerése, egymástól élesen eltérő és finomabb zörejek felismerése, hangszerek és egymás hangjának felismerése (bábok, anyagok: fa, fém, üveg, papír), CD
	Motívum visszhang	Csoportos és egyéni motívum visszaéneklés. „visszhangjáték”
Belső hallás	dallambújtatás	Jól ismert dalokat hosszabb vagy rövidebb egységekre „elbújtatva” magunkban énekelünk egyenletes lüktetés érzékeltetése mellett.
Zenei emlékezet	dallamfelismerés	Jól ismert dalokat dúdolásról, hangszerről felismerni, később kezdő vagy belső motívumról is (Kép, eszköz, hangszer).
Ritmusérzék	a, egyenletes lüktetés	Játékos, ismétlődő mozdulatokkal, járással, tapssal az egyenletes lüktetés megéreztetése (szünet alatt is) mondókán, dalon keresztül. (ritmuspálca, dob)

	b, mondókák, dalok ritmusa	Tapssal, ütögetéssel, kopogással, egyszerű játékos mozdulatokkal emeljük ki a ritmust (látható, hallható módon)
	c, egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása	Megfigyelés, összehasonlítás, megkülönböztetés, együtthangoztatás (csoportban, egyénileg)
	d, tempóérzékelés, gyors-lassú közti különbség érzékelése	Beszéddel, énekkel és mozgással szemléltessük (időbeli cselekvés) /metronóm, báb/
Zenei formaérzék	motívumhangsúly kiemelése	4 egység hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal térben is érzékeltetve
Zenei alkotókészség	dallam, ritmus, mozdulat kitalálása, improvizálása	dallam- és ritmus visszhang
		zenei kérdés-felelet (ritmussal is), ismert dallamot új szöveggel ismert mondókákra, új dallammotívum szövegre
Zenei esztétikai érzék	zenehallgatási anyag bemutatása az óvodapedagógus részéről válogatott kortárs alkotások	évszakokhoz, ünnepekhez, időjáráshoz, eseményhez (egyházi és világi ünnepekhez), jeles napokhoz kapcsolódó zenei anyagok zenei kép, kreativitás alakítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Csoportosan és egyénileg, önálló indítással, tisztán, helyes kezdő magasságban és tempóban énekeljenek.
- Tudjanak dallam- és ritmusmotívumot visszaénekelni.
- Tudja térben mutatni az ismert dallamokat.
- Ismerjék a halk-hangos, gyors-lassú fogalompárokat és tudják alkalmazni.
- Ismerjenek fel dallamot kezdő-, belső vagy befejező motívumról, ritmusról.
- Tudjanak dallamot bővíteni rövidebb, hosszabb egységekkel folyamatos tempótartásban.
- Ismerjék fel zörejt és zenei hangot, egymás hangját.
- Érzékeljék az egyenletes lüktetés és ritmus különbségét, tudják összekapcsolni.
- Tudjanak motívumot visszaénekelni csoportosan és egyénileg is. /ritmus- és dallamvisszhang/
- Tudják kiemelni a motívumok hangsúlyait tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
- Esztétikus, egyöntetű mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok

jellemezze mozgásukat.

- Tudják használni a dobot, cintányért, háromszöget a dalokhoz alkalmazva.
- Hallgassanak szívesen éneket, zenét.

11.2.3. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

A tevékenység célja:

A gyermekek örömmel, szívesen tevékenykedjenek, legyen igényük az alkotásra, kreatív önkifejezésre, hiszen ez által fejlődik kezügyességük, fantáziájuk, alkotóképességük, szép iránti igényességük.

A gyermekek tér,-forma, és -színképzetének gazdagítása folyamatos élmények biztosításával, A rajzolás, mintázás, kézimunka fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlesztésének.

A gyermek ábrázoló tevékenységében lehetőség van arra, hogy gondolatait, érzéseit, problémáit kifejezze – nem megkötve fantáziáját. Az óvoda sok olyan lehetőséget biztosít a gyermek számára az egész nap folyamán, melyet a családi ház nem tud. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtáival való tevékenykedés hat a személyiség fejlődésére, és előkészíti a gyermeket az iskolai feladatok megoldására. Az anyagok kiválasztásakor nagy szerepet kapnak a természet által “adott” tárgyi eszközök, melyekből képek, nyomatok, domborművek készülnek.

A vizuális nevelés igen összetett, sok szint magába ölelő nevelési terület. A látható világra való rácsodálkozással, megfigyeltetéssel a látás és láttatás képességét fejlesztjük.

Feladatunk:

- kíváncsiság felkeltése a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységre
- eszközök használatának, a vizuálisközlés módszereinek megismertetése

- a gyermekek tér, forma és színeképzeteinek alakítása
- az eszközök, hely és idő biztosítása, a lehetőség megteremtése, hogy a gyermek szabadon fantáziálva kifejezhesse önmagát
- óvodába lépés pillanatától lehetőséget biztosítani a különféle anyagok, eszközök megismerésére, technikák elsajátítására, gyakorlására
- az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakítása, fejlesztése
- vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- a vizuális nevelésben is tükröződjön a keresztény szellemiség: egy-egy egyházi ünnep vagy bibliai történet elevenedjen meg a gyermekek munkájában.
- -A gyermek esztétikai érzékének, élmények befogadásának fejlődéséhez igyekezzünk hozzájárulni azzal is, hogy művészi alkotásokkal ismertetjük meg őket.
- (Templomokban, múzeumokban, kiállításokon, stb.)

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

KÉPESSÉG amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Érzékelés, észlelés, tapintás fontossága, Térészlelés	Forma, méret, tárgyak megfigyelése, formája, mérete, megtapasztalás	Változatos élmény biztosítása (gyurma, agyag, homok, víz)
Emlékezet	Emlékképek, élmények előhívása, ezek képi megjelenítése- festés, rajzolás, plasztikai munka	Beszélgetés, élményre utaló tárgy, tapasztalatok felelevenítése (belső kép)
Kreativitás	Alkotó-alakító tevékenység	Eszközök, élmény, történet
Szenzomotoros koordináció, kéz finommotorikája	Festés, rajzolás, plasztikai tevékenységek, olló, hajtogatás, tépés, fonás, ragasztás, mozaikolás	Helyes ecsettartás; ceruzafogás Gyurma, anyag, stb. Homok +homokozó játék
Konstruáló képesség	Alkotó-alakító tevékenység	Alkotó kedv kialakítása
Esztétika	„gyönyörködés” művészi alkotásokban, környezetben, , természet szép lényei-konstruáló; szerkesztő-, összerakó munka (múzeum-, templom-, kiállítás látogatás	Esztétikus környezet kialakítása a gyermekek aktív részvételével, szépen megformált játékeszközök, művészi alkotások

Értelmi képességek -térben és síkban történő tájékozódás	Plasztikai alkotás	
Figyelem Vizuális jelrendszer megismerése (pont, vonal, folt, színek, formák)	Alkotó-alakító tevékenység - festés, rajz stb.	Pozitív kiemelés, motiváció, érd. felkeltő eszközök
Feladattudat, feladattartás	Festés, rajzolás, plasztikai tevékenységek, kézimunka	Megfelelő motiváció; tevékenység határozott céljának megadása
Gondolkodási műveletek; problémamegold. képességek	Alkotó-alakító tevékenységek;	Változatos eszközök, és témák szabadon

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- az alapvető térviszonylatok ismeretében, tevékenyen vegyenek részt az őket körülvevő tér berendezésében
- a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati fölismerésére, a fő formai jellemzők megnevezésére legyenek képesek
- alkotásaikban hangsúlyozzák a jellemző történeteket, jegyeket, formákat
- használják helyesen a ceruzát, egyéb eszközöket
- emberábrázolásaikban jelenjenek meg a részletek, egyszerű mozgások
- használják a színeket, azok sötét, világos árnyalatait
- legyenek képesek véleményt nyilvánítani saját munkáikról, közös művekről
- megfigyelés után tudjanak mintát utánozni
- saját elképzelés alapján díszítsenek, alkossanak
- a festés, ragasztás, hajtogatás technikáját jól alkalmazzák
- legyenek képesek használni a vizuális jelrendszert (pont, vonal, folt, színek, formák)
- a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmény befogadására
- tudjanak önállóan és csoportosan is készíteni egyszerű maketteket

11.2.4. Mozgás

A tevékenység célja:

A gyermek testi szükségleteinek, természetes mozgásigényének kielégítése, a gyermek egészségének, testi épségének védelme, edzése, prevenciója, korrekciója, egészségre nevelés.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi, a mozgásos tevékenységek mellett jelen van a játékban, az egészséges életmódra, egészségre nevelésben.

A szűk lakásviszonyok, a hiányzó zöldterületek és játszóhelyek gátolják a kisgyermeket mozgásigényének kielégítésében. A gyermekek ezáltal állandó "túlnyomás" alatt állnak.

Más gyerekek ugyanezen okok miatt válnak "mozgás lustákká", ami testi és szellemi passzivitásokhoz vezet.

Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A gyermekek mozgásörömének fejlesztése és a meglévő mozgáshibák korrigálása az óvodában a megfelelő játék és játszóterek biztosításával kezdődik, és a testneveléssel folytatódik. Az optimális mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgásos tevékenységeket, az egészségfejlesztő testmozgásokat az óvodai nevelés minden napján.

Differenciált feladatokkal minden gyermek számára megtalálhatjuk az egyéni képességeknek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

Igyekszünk tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás biztosítása minél hosszabb ideig. Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve olyan tevékenységekkel erősítjük a gyermekeket, ami további fejlődéshez vezet az egészséges életmód kialakításában. A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést, és lehetőleg felváltva biztosítsunk mozgást vagy üléssel együtt járó tevékenységet. A mozgás és pihenés egyensúlyával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülni. A fizikai fejlesztésük mellett a társaikra való odafigyelésre is nagy hangsúlyt fektetünk. (Arra tanítjuk őket, hogy minden fajta helyzetben legyenek figyelmesek, pl.: ha elesik társuk futás közben, segítsék fel).

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A mindennapos testnevelés keretén belül a gyermekek játékos feladatokkal ötvözött mozgást végeznek (a csoportszobában és a tornateremben, ha lehetőségünk van rá, a szabad levegőn), így nő mozgásigényük, a torna játékosabbá válik számukra.

Minden gyermek találja meg a fejlettségének, érdeklődésének a legmegfelelőbb tevékenységet.

A mozgásos tevékenységek során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a test alaki deformitások megelőzésére (lábboltozat erősítése, gerinctorna).

Intézményünk közelében található egy uszoda is, ahol a gyermekekkel heti rendszerességgel foglalkoznak. A gyerekek immunrendszerére, állóképességükre, tartási hibák prevenciójára pozitív eredmények tanúskodnak.

A mozgásfejlesztés feladatai:

1. A saját test mozgásának átélésén (a természetes mozgások alakítása, fejlesztése)
2. Sokoldalú mozgástapasztalatok szerzése - alapvető mozgásformák gyakorlása
3. Egyensúlyérzék fejlesztése
4. Kéz finommozgásainak fejlesztése
5. Mozgáskoordináció alakítása
6. A légző, keringési, csont és izomrendszer teljesítőképességének növelése figyelemmel a mozgásfejlődés lépcsőfokaira.
7. Egészséges versenyszellem alakítása.
8. Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
9. A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
10. Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, állóképesség, testtartás)

A testnevelés foglalkozások alkalmával a komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is. Ez által fejlődik a gyermek személyisége (pozitív énképe, önkontrollja, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedése, együttműködés, kommunikációja, problémamegoldó gondolkodása.)

A kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztésére tesszük a hangsúlyt. Megismertetjük őket futásgyakorlatokkal, dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (hajítás helyből távolba, célba dobás, labda feldobás, elkapás, leütés-elkapás). Játsszunk különböző ugrásgyakorlatokat (szökdelés, fellépés, majd leugrás). Játék közben gyakoroljuk a csúszásokat, kúszásokat, mászásokat, guruljanak a test hossz tengelye körül. Játsszanak egyensúlyozó játékokat. Többféle kézi szert használjanak.

A középsős korú gyermekeknél szerepeljenek a futás és ugrásgyakorlatok a játékban (fussanak akadályokon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással, ugráljanak egy lábon, páros lábon, felugrás két lábra és leugrás két lábra, helyből távolugrás stb.) Próbáljuk az egykezes felső dobást babzsákkal, labdával. Minél gyakrabban használják a labdát. Játék közben gyakorolják a csúszást, kúszást, mászást talajon és szereken. A talajtornában szerepeljen a gurulóátfordulás a csoport fejlettségétől függően. Kiemelten foglalkozunk az egyensúlyérzék fejlesztésével.

A nagycsoportos korú gyermekek már sok mozgásformát ismernek, amit különböző játékokban szívesen ismételnék. A futásgyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják. A gyorsfutást, lassúfutást, a belegyorsuló futást ismerjék.

Ugrásgyakorlatok közül végezzenek egy lábon, páros lábon való szökdelést, sorozatugrásokat, tárgyakon átugrásokat, magas és távolugrást.

Dobásgyakorlatok közül dobjanak egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással, végezzenek célba dobásokat. Vezessék a labdát járás, futás közben.

A támaszgyakorlatok közül végezzenek pók-, rákjárást, talicskázást. Ismételjük a gurulóátfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást. Egyensúlyozzanak padon, gerendán.

MOZGÁS		
KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Koordinációs képesség:	Térben és időben is összerendezendő mozdulatokkal	Kötél, pad, karika, zsámoly
a, szem-kéz koordináció	Dobással	Kislabda, céldobás, labdák, babzsák, szalag, henger
b, szem-láb koordináció		Kötél, pad, karika, zsámoly
c, térészlelés	Távolságbecsléssel	Karikából karikába ugrással, tárgykerüléssel
d, testséma-ismeret	Testzónák alakítása oldalra haladással	Oldalirányú járás, illetve menetirányváltással
e, szemfixáció-szemmozgás	Mozgó tárgyak útjának követése	Labda, babzsák, karika

f, egyensúlyérzék	Változatos egyensúlyozó járások gyakorlásával (pad keskeny oldalán illetve rézsűpadon)	Karikából karikába, ugrás 1 lábról 1 lábra → pad, szalag, karika alkalmazása
Kondicionális képességek pl. állóképesség (erő, ügyesség és gyorsaság)	A mozgás ir. és erejét a társ.-hoz viszonyítva kell kifejteni Testnevelés foglalkozás, mindennapos testnevelés	Páros gyakorlatok, gim., főgy. Játék Az óvodai nevelés mindennapján
Finommotorika	Különböző tornaeszközök használatával pl. labdagurítással	Labda padon gurítása (ujjakkal vezetve)
Verbális képességek	Új kifejezések alkalmazása, testrészek megnevezése, ismeretek bővítése	Az óvodapedagógus folyamatos instrukciói a feladatvégzés során (vezényszavak)
Szabálytudat kialakítása Az egészséges életmódhoz szükséges testi képességek	Játékok, versenyek szabályainak betartása, megtanulása, társakra való odafigyelés Mindennapos testnevelés és testnevelés foglalkozás Szabad levegőn való mozgás, séta, kirándulás, mozgásos játékok	Váltó verseny, sorverseny, egyéb fogó-, futójátékok sora Egyéni szükségletek alapján, napi rendszerességgel

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Erre az időre fejlődjön ki a gyermekek szem-kéz, szem-láb koordinációja, legyenek képesek összehangolni mozgásukat.
- Legyenek tisztában a test zónáival.
- Ismerjék a testsémát (alapját képezi a téri tájékozódásnál).
- Helyesen tudják alkalmazni bal-jobb, előtte-mögötte, alatta-felette stb. relációkat.
- A gyermekek saját testéről pontos ismerettel rendelkezzenek, ismerjék testrészeit, érzékszerveit, testének jobb-bal oldalát. Fontos a testrészek funkcióinak ismerete.
- Összerendezett legyen a nagy és finommozgásuk, alakuljon ki a jobb vagy balkezességük.
- Legalább 15-20 percig aktív figyelemre legyenek képesek.
- A gyermekek mozgása legyen harmonikus, összerendezett, lendületes és dinamikus.
- Alakuljon ki a biztos egyensúlyozás kép. /ennek köv. alakuljon ki a precízebb izommozg./
- 5-6 éves korban következzen be az első alakváltozás, a kéztő és ujjak csontosodása, a

test megnyúlik, ezért fontos a szervezet edzettsége, erősítése. Tudják biztosan szabályozni saját mozgásukat.

- Legyenek képesek a társaikkal együttműködni, és elviselni azt is, ha más van a középpontban, vagy ha nem ő nyer meg egy játékot/versenyt.
- Finommozgás vezérlése alakuljon ki bennük.

11.2.5. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföldet, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A tevékenység célja:

A teremtett világ szépségeire való rácsodálkozás, az emberi felelősségérzet és környezettudatos magatartásforma megalapozása, alakítása, az élet tiszteletére nevelés.

Ahhoz, hogy a gyermek biztonságosan mozogjon a környezetében, biztos tudások szükségesek számára az őt körülvevő világról. Ehhez az óvodában biztosítottak a feltételek, hiszen addig foglalkozhat a gyermek a számára érdekes dolgokkal, amíg van hozzá kedve. Önálló megfigyelések révén értékes tudáshoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről, amelyek jó alapokat adhatnak a későbbi iskolai tanuláshoz.

Megismeri a szülőföld, a hazai táj, az állatok és növények, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek védelmét és szeretetét. Saját környezetükben megfigyelhetik az ott élő és dolgozó felnőttek munkáját. Fontos, hogy az óvodában minél több lehetőséget kapjanak a gyerekek a munkafolyamatok és a természetben folyó események átélésére, érzékletes, élményszerű tapasztalatok gyűjtésére. Ha megfigyelhetik egy egyszerű dolog előállítását, könnyebben értik meg a bonyolultabbakat is. A környezettel való kapcsolat fejlesztése magában foglalja a gyakorlati tevékenységek elsajátítását, amelyek a testápolástól a közlekedésben való viselkedésig terjednek. Ha a gyermek a környezetében meglévő szabályokat megismeri és gyakorolja, akkor biztosabban mozog az őt körülvevő világban. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a környezet alakításában.

A gyermek és a környezet kapcsolatának fejlesztési feladatai:

1. Tájékozódás a környezetben
2. A természethez fűződő helyes viszonyulás megalapozása, fák, növények, állatok védelme, minden teremtménynek helye van a természetben
3. Helyes viselkedés a természetben, a környezetben
4. A munkaeszközök szakszerű használatának elsajátítása
5. A mindennapi tevékenységek, szokások gyakorlása
6. Egészség és testápolás
7. A társadalmon belüli viselkedés szabályaival való ismerkedés
8. Ismerkedés az épített környezettel, egyházi épületekkel, műalkotásokkal, egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal
9. Részvétel egyházi ünnepeken.

Séta, kirándulás során megfigyelhetjük a természet szépségeit, változásait, az évszakra jellemző jegyeket, az állatok életét, hálát adunk a természet sokszínűségéért. Udvarunkon kertészkedünk, magaságysokba közösen ültetünk, szépítjük környezetünket, láthatják munkájuk eredményét. Gyűjtünk terméseket, leveleket, köveket.

Egyszerű kísérleteket végzünk növényekkel, vízzel, levegővel, hóval, széllel... stb.

Megismertetjük a gyermeket a felnőttek munkájával az óvodában és munkahelyen.

Látogatunk templomokat, öregek otthonát, kórházat, iskolát, színházat, stb.

A feldolgozásra kerülő témák az évszakhoz, ünnephez, családhoz, foglalkozási ágakhoz kapcsolódnak.

A közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzéssel segítjük a gyermek kommunikációs készségének fejlesztését.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, KÖRNYEZETI NEVELÉS		
KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Megfigyelőképesség	1, Ég- föld	
Képzelet, fantázia	2, Bolygók	Tudományos könyvek, folyóiratok Jezsuita csillagvizsgáló megtekintése

Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde

	3. Víz – évszaknak megfelelő megfigyelés (Érzékelés, észlelés Szinva és Sajó)	Víz szerep életünkben pozitív és negatív hatása,(vödörök, nagytító, fényképezőgép, videokamera, mikroszkóp)
	4. növények- évszaknak megfelelő megfigyelés, séta, kirándulás, kertészkedés, termés betakarítás megszervezése	Kert, piac megfigyelés / vásárlás Termésáldás megszervezése -gyűjtő munka, termékek begyűjtése (zöldségek, gyümölcsök)
Figyelem	5. állatok megfigyelése különböző környezetben	Állatvédelem, állatgondozás, háziállatok megfigyelése (háztáji gazdaság, vadonélő állatok (Vadaspark), állatkereskedés
	11. Ember <u>Testünk</u> – részei, érzékszerveink	Orvos, gyógyszerész, védőnő, feladatainak bemutatása
	<u>Táplálkozás</u> – biobolt, biopiac megfigyelése	Kosarak, zsákok
	<u>Család</u> – fotók nézegetése, szerepjátékokban való megjelenése	Családi fotók, diák, videofelvételek, (pl: családi ünnepek, esküvő, keresztelő, stb.) - az óvodapedagógus hiteles „anya” szerepe
	<u>Foglalkozások</u> – keresztény küldetésünk, kultúránk gyermekek elé tárása (pl.: színház, bábszínház, mozi, kiállítások, műemlékek, templomok bemutatása)	Az óvodapedagógus hivatásszeretete tükröződjön a mindennapi munkában: szervező tevékenység (kirándulások, séták, túrák megszervezése)

Viselkedési szabályok, normák elsajátítása, alkalmazkodóképesség, tolerancia Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek: - téri tájékozódás alakítása - mennyiségi, alaki, tér- és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás - ítéletalkotás és mennyiség szemlélet alakítása	<u>Közlekedés</u> – szárazföldi, légi, vízi közlekedés megfigyelése Összehasonlítás, válogatás, csoportosítás mennyiség, forma, szín, súly, méret alapján Számlálás, sorba rendezés, párosítás,rész-egész viszonya, ok-okozati összefüggések megvilágítása, képi-nyelvi gondolkodás, szabálytudat	Városi közlekedés megtekintése (busz, villamos, autó) miskolci repülőtér, hangár megtekintése, a tapolcai csónakázótó megtekintése Növények, termékek gyűjtése, szabad játék, szabályjáték, séták, kirándulások, kísérletek
---	---	--

--	--	--

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismerjék meg az évszakokat, tudják az aktuális évszakokra jellemző jegyeket felsorolni
- a környezetükben lévő (teremtett világban) növényeket, állatokat ismerjék, védeni tudják azokat (környezetvédelmi feladataikat ismerjék)
- tudják az élőlényekkel kapcsolatos ismereteiket csoportosítani (pl.: állatok, háziállatok, vadonélő állat) fontos az állatokról való gondoskodás hangsúlyozása
- ismerjék családtagjaikkal kapcsolatos adataikat, teljes nevüket, lakásuk címét, foglalkozásukat
- ismerjék, tudják megnevezni testrészeiket, érzékszerveiket, alakuljanak ki testápolási szokásai
- tájékozottak legyenek különböző foglalkozásokról (orvos, védőnő, bolti eladó)
- ismerjék a közlekedéssel kapcsolatos szokásokat
- tudják megkülönböztetni, csoportosítani közlekedési járműveket (szárazföldi, vízi, légi)
- óvják környezetüket
- legyenek képesek a hulladékokat szelektíven elhelyezni
- a gyermekek tiszteljék és becsüljék az Isten által teremtett világot, minden bennlévővel együtt
- legyenek képesek helyesen viselkedni a természetben
- használják helyesen azokat az eszközöket, melyek a munkavégzést, kertészkedést segítik

Matematikai nevelés, képességfejlesztés

Felhasználjuk a fejlesztés érdekében a nap folyamán adódó matematikai lehetőségeket, tapasztalatokat, foglalkozásokat, matematikai tartalmú játékokat.

Fontosnak tartjuk, hogy a spontán és irányított megfigyelés hatásai találkozzanak, egészüljenek ki a gyermek kérdésére adott válaszokkal és a gyakorlati feladatok és problémák megoldásaival. Ezek együttesen járuljanak hozzá a gyermek elemi matematikai ismereteinek és az iskolakezdéshez szükséges részképességnek a megszerzéséhez. A gyerekeket orientáljuk a matematikai tartalomhoz, felkeltjük érdeklődésüket különböző oktatási

eszközökkel (pl. robot egér, méhecske, kódolós vonat, LEGO matek készlet) a mennyiség, forma, tér, alak, irány összefüggései iránt.

Tárgyak, termékek rendezgetése közben észrevesszük a hasonlóságokat, különbözőségeket, létrehozunk sorozatokat különböző tulajdonságok szerint, ismerkedünk a formákkal, az egész, rész, negyed, fél mennyiséggel. Párokat keresünk és létrehozunk. Összehasonlítunk és szétválogatunk mindenféle tulajdonság alapján. Mérünk hosszúság, tömeg, űrtartalom szerint. Minden megszámlálhatót meg- és leszámolunk. Megfigyeljük, létrehozunk a tükörképet. Tájékozódunk a térben, létrehozunk a nyitott, a zárt, a hullám, a csiga, stb. vonalakat.

Megkedveltetjük a matematikai feladatokat, segítjük a szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésével a játékos matematikai tartalmú helyzetek megértését.

A családokkal együttműködve óvjuk a gyermekeket a túlzott verbalizmustól (pl.: számnevek megtanulása), a látszat tevékenységtől (pl.: az öncélú manipuláció), vagy a gyermekeknek nem való feladatok tanításától.

KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, MATEMATIKAI NEVELÉS, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS		
KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Tapasztalás	érezékelés	Tárgyak, személyek, halmazok elemeinek tulajdonsága szerinti sorba rendezése, összehasonlítása, szétválogatása
	észlelés	
	Megfigyelés matematikai eszközökkel a csoportszoba játékaival a természetben (levél, termés)	
Emlékezés	mozgásos	Élmények felidézése
	cselekvéses	
	képi	
Megértés (értelmi és gondolkodási képesség) Összehasonlító képesség	Azonosítás	Problémalátás, problémamegoldó képesség fejlesztése
	térbeli kiterjedések megfigyeltetése	Térbeli relációk összehasonlítása, különböző szempontok alapján
	megkülönböztetés	Halmazok, kiterjedések összemérése
	összefüggések felismerése	Halmazok keletkeztetése, egyesítése, bontása, számlálása
	állítások, kérdések, utasítások megértése	

Konstrukció	formák, mennyiségek előállítása, felismerése	Szimmetria-tükörkép játék
Ítéloképesség	tulajdonság igaz vagy nem	igaz-hamis játék
	összefüggés fennáll-e	„Mi változott meg?” játék
	állítás igaz vagy nem	téri irányok használata

algoritmikus gondolkodás	játékos robotika, kódoló vonat, vidámpark	Bee-bot, robotegér, robotpályák készítése rajzolása, STEM alapjai
problémamegoldó képesség	játékos tanulás a MoreToMath készlet használatának segítségével matematikai tapasztalatszerzés	matematikai fogalmakkal való ismerkedés, hosszúság, szélesség, magasság, halmazképzés a LEGO eszköz segítségével, együttműködő képesség alakítása a páros munka során,

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képesek legyenek megérteni az óvodapedagógus gondolatát, kérdését.
- Szívesen vállalkozzanak matematikai jellegű felvetett problémák megoldására és gondolataikat el is tudják mondani.
- Képesek legyenek tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre.
- Értsék, és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlító kifejezéseket (hosszabb, rövidebb, több, kevesebb stb.).
- Kiterjedést, mennyiséget össze tudjanak mérni, és ez alapján megállapítást tudjanak tenni.
- Különböző elemekből elrendezéssel, bontással elő tudjanak állítani megfelelő számosságú halmazt.
- Tárgyakat meg tudjanak számlálni 12-ig.
- Tükörrel képesek legyenek az alakzat tükörképét megépíteni.
- Képesek legyenek különböző geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, azokat megnevezni (gömb-kocka, téglalap-kör-négyzet, téglalap, háromszög)
- Térbeli tájékozódásuk során ismerjék a jobb-bal irányokat, értsék és követni tudják a helyeket kifejező névutókat.

- Legyenek képesek matematikai tapasztalataikat, ismereteiket tevékenységeikben alkalmazni.

11.2.6. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

A gyermek közösségi kapcsolatainak, kötelességtudatának megalapozása, kialakítása

A gyermek tevékenységi vágya a felnőttek utánzása és a felnőtté való azonosulás igénye a munkára való nevelés alapja. Fontos, hogy részt vegyen a felnőtt munkájában, önállóan és egyedül tevékenykedjen egész környezetének tárgyaival.

A személyiségfejlesztés fontos része a munka. A gyermekek minden olyan munkát elvégezhetnek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. Eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató tevékenység.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen velejárója az önkiszolgálás. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt az óvodába lépéstől kezdve, próbálnak önállóan végezni: öltözködés, testápolás, étkezés, közvetlen környezetük rendben tartása, önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek.

Az óvodapedagógustól nap, mint nap mintát látnak a csoporttal kapcsolatos munkák elvégzésére: ételkészítés, terítés, takarítás, mosás, kerti munka, stb. Ezekbe a munkákba a gyermekek érdeklődésük, aktivitásuk, képességük szerint kapcsolódnak be. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel, a gyermektől felelősséget kíván.

Az alkalomszerű munkák és egyéni megbízatások növelik önbizalmukat, formálják önállóságukat, kitartásukat. Sok dicsérettel, ösztönzéssel motiváljuk őket.

A nevelés során a gyermekek megismerik az állatok, növények életfeltételeit, tapasztalják az emberi gondoskodás fontosságát. Bevonjuk őket a növények gondozásába (ültetés, öntözés, gyomtalanítás), lehullott falevelek gereblyézése, termések, virágok gyűjtése az élősarokba, télen madarak etetése. A közösen végzett munka összekovácsolja a csoportot, gazdagodik érzelmi életük, segítőkésszé válnak.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), hogyan fejleszt
Kézügyesség fejlesztése,	Tapasztalatszerzés cselekedtetéssel Öltözködés, étkezés, tisztálkodás, gondozási feladatok /terítés, hajtogatás/	Étkezési evőeszközök helyes használata, önkiszolgáló munka megszervezése, önkéntes feladatvállalás , naposi munka, egyéni megbízatás, növény- és állatgondozás
Önállóság, mozgás fejlesztés /nagymozgások/	Környezet rendjének megőrzése	óvodapedagógus példamutatása
Kommunikációs képesség	Mindennapos tevékenység, folyamatos instrukciók	Szöbeli közlés felnőtt-gyermek között
Együttműködő képesség, feladattudat, kötelességtudat felelősségérzet	Megbízások teljesítése, önkiszolgáló tevékenység	Eszközök helyes elrakása Feladatellátás a felnőttek megbízásából
Szociális magatartás, közösségi érzés képessége, alkalmazkodó kép. Segítőkészség	Játék-foglalkozások alatti munka, játék elrakás	Eszközök óvása, védelme saját és mások munkájának a megbecsülése
Eszközök helyes használata, munka megbecsülése	Kerti munka (kertgondozás)	Kerti munkaeszközök-felnőtt segítségével/irányításával
Tapasztalatszerzés	Folyamatos munkavégzés	Munkaeszközök – felnőtt segítségével

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- legyenek önállóak a munkában
- végezzék precízen munkájukat képességeiknek megfelelően
- alakuljon ki a feladattudat és kötelesség
- alkalmazkodóképesség /közösségi magatartás. fejlettsége/
- használják helyesen az eszközöket /kerti munka, naposi, megbízás/
- örömmel végezzék a munkát

- a felebarátért végzett munka örömét érezzék át
- alakuljon ki bennük az igény munkájuk elismerésére és tiszteljék mások munkáját is
- kitartásuk, segítőkészségük közösségben formálódik

11.2.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben kirándulásokon, az óvodapedagógusok által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

Kötött	Mozgás, mozgásos játékok			
	Énekes játékok (4-5-6-7 éveseknek)			
	Mennyiségi, alaki és térbeli visz. megism. (5-6-7)			
Közvetve	Vers, mese, dramatikus játék			
Kötetlen	Rajz, mintázás	Ének-zene	Környezet	Mennyis.,
	Kézi munka	Énekes játékok	megszerettetése.	alaki
		(3-4 éveseknek)		(4-5 év)

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, vers –mese-dramatikus játék, külső világ tevékeny megismerése, mennyiségi, alaki térbeli viszonyok (5-6-7 éves) zenés-mozgásos percek, mindennapos mozgás, énekes játékok, keresztény vallási nevelés
Mikro-csoportos	Ének-zene, Rajz-mintázás, kézimunka Mennyiségi –térbeli visz. (4-5 éves)

Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni
--------	-----------------------------------

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

	Vers - mese- dramatikus játék, vallási nevelés	Ének - zene	Rajz, mint kézimunka.	Mozgás, mozg. játék	A körny megszerettet. megismert.	Mennyiségi, alaki, és térbeli
3-4 évesek	Naponta 10-15'	Heti 1x 10-15'	Heti 1x 10-15'	Heti 1x 10-15'	Heti 1x 10-15'	—
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	15-20'	15-20'
5-6-7 évesek	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	30-35'	30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max: 25'

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 30'

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45'

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvónő törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip megerősítéseket, helyette a gyermekek konkrét jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést. Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simítás, pillantás, testközelség, gesztus, mimika, szóbeli közlést egyénileg a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra. A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációja visszaszorítja, lefékezi. Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nem kívánatos magatartás megszüntetésében.

A gyermeki tanulás tartalma a gyermek közvetlen, majd egyre táguló természeti és társadalmi környezetéből tevődik össze. Mind a két környezet hatással van a gyermek magatartására, szokására, erkölcsi növekedésére.

A tanulás, a tanulási öröm kifejlesztése szempontjából az óvodáskor meghatározó periódus a gyermek fejlődésében. Azok a tanulási tapasztalatok, amelyekhez ebben a korszakban jut a gyermek, nagy hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyulásra is. Nem mindegy milyen érdekeltség fejlődik ki a gyermekben a tanulóval kapcsolatban. Már kialakulnak annak a csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek és vállalja-e az ezzel járó fáradtságot.

A tanulási tevékenység esetében is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a gyermek, ne külső motiváció (jutalom) készítse erre.

A cél az, hogy szerezzen tapasztalatokat saját teljesítményéről, legyen feladatok elé állítva.

Természetesen képességeinek megfelelő feladatokról van szó, nem pedig túl-, vagy aláterhelésről. A követelményeket is az egyéni teljesítőképességhez kell mérni. A legnagyobb sikerélményt azok a teljesítmények adják a gyermeknek, amelyeket teljes erőbedobással sikerül megoldaniuk.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, játékos cselekvésre ösztönzi. A tapasztalatszerzésre lehetőséget nyújtunk a mindennapok során. Lehetőség van a próbálkozásra, tévedésre, tévedések utáni újratekérésre, hibák javítására.

A tanulást támogató környezet biztosítani tudja az egyéni képességekhez és fejlődési sajátosságokhoz igazodó tanulási tevékenységeket.

A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldására. A sorozatos kudarcok ellentétes effektust váltanak ki. A gyermekek bátortalanokká, féltősekké válnak, alulértékelik önmagukat és saját teljesítőképességük alatt maradnak.

Személyre szabott pozitív értékeléssel segíthetjük a gyermek személyiségének kibontakozását. Ebben segítenek a megfelelően megválasztott módszerek, melyeket a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. A tanulás a világgép alakulását is befolyásolja.

A játékoság a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és az óvodai megbízások, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatban, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre való készítés mind hasznos módszere a programnak. Az óvónő törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

A tanulás és teljesítményfejlesztés feladatai:

Szent Péter Görögkatolikus Óvoda és Bölcsőde

1. Tanulási és teljesítményképesség fejlesztése sokoldalú érdeklődés felkeltése – felfedezés, kutatás örömeinek megismerése – egyéni érdeklődésnek megfelelő tevékenységek biztosítása, az egyéni adottságok figyelembevétele.
2. Tapasztalatok szerzése a saját teljesítményképességgel kapcsolatban.
3. Önállóság, figyelem kitartás, pontosság fejlesztése.
4. Az észlelés, érzékelés és a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása
5. A felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán tapasztalatok, ismeretek rendszerezése
6. A gyermek fejlődési üteméhez igazodó egyéni felzárkóztatás
7. Tehetség gondozás
8. Személyre szabott pozitív értékelés

TANULÁS		
KÉPESSÉG, amit fejleszt	TEVÉKENYSÉG, amivel fejleszt	FELADAT (tárgyi+személyi feltétel), ahogyan fejleszt
Értelmi képességek	spontán és irányított tapasztalatszerzés játékos cselekvéses tanulás, foglalkozások	Megfelelő hely, eszköz, idő biztosítása a nap bármely szakában
Érzékelés		
Észlelés	megfigyelés /csoportban, udvaron/	Lehetőségek megteremtése a tapasztalatszerzéshez /séta, kísérlet, kirándulás/
Figyelem		
Emlékezet	szerep-, konstruáló-, szabályjáték	Megfelelő pedagógusi hozzáállás (kezdeményezése, felkészültség, megfelelő kellékek előkészítése)
Képzelet		
Gondolkodás	séta (patak, kereskedés, állomás)	Érdeklődés felkeltése, motiválás, érdeklődés fenntartása
Feladattudat	apró megbízatások (felelősi munkák, napos, tisztaságfelelős)	Gyermeki kérdések előkészítése, megválaszolása
Önállóság	tárgyak, jelenségek összehasonlítása, megkülönböztetése	Lehetőség biztosítása az egyéni ötletek megvalósításához

Kitartás	az óvoda napirendjébe tartozó minden tevékenység /játékidő, közös együttlét, mosdóhasználat, öltözködés, étkezés, udvari játék, foglalkozás/	Széleskörű tevékenységek, eszközök biztosítása
Problémamegoldás		Kötött és kötetlen foglalkozás
Szabálytudat		Frontális, mikrocsoportos, egyéni foglalkoztatás
Kreativitás kézügyesség	Kézimunka, barkácsolás, játék - mese dramatizálása, bábozása.	A gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítése
Együttműködés		
Alkalmazkodás Beszédkézség fejlesztés	Irodalmi nevelés, játékok, cselekvésben ágyazott tapasztalás	Interaktív kapcsolat a nap minden szakában, természetes és szimulált környezet, kirándulás, séta stb.
Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével végzett korrekció.		

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek egyéni fejlettségi kiindulási szintjéhez képest fejlődjön érzékelésük, észlelésük, gondolkodásuk, megfigyelésük, tapasztalásuk, figyelmük, emlékezetük.
- Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges
- A sajátos nevelési igényű gyermekek eredményes neveléséhez speciális szakemberek folyamatos segítése szükséges
- Pszichikus funkciók fejlődése következtében megismerési folyamataik tegyék lehetővé a tárgyi és természeti környezetben való beilleszkedést. Alakuljon ki az adott életkorra jellemző szókincsük, nyelvi fejlettségük.
- A megszerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek rendeződjenek egységbe, ezek segíthetik a környezetükben való jobb tájékozódást

11.2.8 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Pedagógiai programunk és a családi nevelés hatására az egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére alkalmassá válik az iskolai életre.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki, és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az egészségesen fejlődő gyermek

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:
<ul style="list-style-type: none">
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- ismeri a jobb-bal irányokat
- finom-motorikus, szem-kéz koordinációs képessége adott feladatnak megfelelő
- emberábrázolásban a testséma tudata tükröződjön
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:
nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre érzékelése, észlelése tovább differenciálódik megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, képes az adott feladatra 10-15 percig figyelni képzelete kreatív szintű, képes reagálni a problémahelyzetre, a megszervezett ismeretekből képes újat létrehozni gondolkodásában megjelennek a fogalmi gondolkodás csirái gyűjtőfogalmakat használ kialakult számfogalma legyen (10-ig), legyen pontos a mennyiségészlelése, legyen képes bontani- (elvenni és hozzáadni legyen pontos és megbízható vizuális auditív és verbális memóriája beszéde érhető, hangzókat tisztán ejti gátlások nélkül képes többszavas mondatban kifejezni a gondolatait, élményeit fogalmakat helyesen használja és értelmezi

képes szövegvisztaadásra

képolvasáskor összefüggéseket felismer, mondatban beszél önállóan az adott képről

tudja saját és testvérei nevét, számát, nemét, szülei foglalkozását

tudja lakóhelye utcanevét, házszámát

ismeri az évszakok nevét, a hét napjait, napszakokat, tudja sorban elmondani

ismeri testrészeit, érzékszerveit azok funkcióit

ismeri az elemi közlekedés szabályait

ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét

kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására

képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

önállóan képes alapvető személyes szükségleteinek kielégítésére, késleltetésére

kialakulóban van feladattudata s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb–szükség szerint kreatív-elvégzésében nyilvánul meg

képes úrrá lenni érzésein, akaratát képes szabályozni

problémahelyzetben feltalálja magát

12. A Pedagógiai program ellenőrzése, értékelése

A Keresztény értékeket közvetítő Pedagógiai Program célja az óvodáskorú gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése olyan szinten, amely biztosítja a sikeres iskolakezdést.

Az ellenőrzés, értékelés célja: az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának javítása.

Az ellenőrzés módszerei:

- megfigyelés (tervezett, spontán)
- látogatás (passzív megfigyelés)
- vizsgálat (aktív okokat feltáró ellenőrzés)
- dokumentumok elemzése
- önértékelés
- gyermeki produktumok vizsgálata
- gyermeki teljesítmények megfigyelése, felmérése

Viszonyítási alapok: jogszabályok

Ellenőrzés-értékelés alapja:

- Pedagógiai program
- Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Etikai kódex
- Módszertani szabadság tiszteletben tartása
- A nevelés folyamat jellege
- Eltérő szükségelttek, fejlődési ütem

Viszonyítási pontjai:

- Honnan hova jutottunk
- Az óvoda önmagához viszonyítva ellenőriz és értékel
- A kívánalom szintjéhez való viszonyítás
- A pedagógus nevelőmunkája
- Pedagógiai ProgramA gyermek részképesség szintjei, fejlődésének mutatói

Honnan tudjuk, hogy pedagógiai elképzelésünk jó?

- a gyermekek jól érzik magukat az óvodában,
- a szülők elégedettek,
- az óvoda partnerként neveli gyermekeiket,
- az iskolai visszajelzés is erősíti önértékelésünket,
- a programot „végző” óvodapedagógus munkáját áthatja az öröm, a bizalom, a szeretet és a hit

- igénylik a mi nevelésünk folytatását (katolikus, református iskola)
- A program ellenőrzésében, értékelésében valamennyi óvodapedagógus az intézményvezető irányításával vesz részt.

Az elemzés szempontjai:

- Megjelennek-e a tervezésben megfogalmazottak a gyakorlatban?
- A megvalósítás milyen hatással van a gyermekek viselkedésére, fejlődésére?
- Mit mutatnak a szülői visszajelzések?

A program ellenőrzését személyi változásoktól függően négy évenként tervezzük.

A dokumentumokat, a gyermekek fejlődésének eredményét szakmai látogatások, önelemzés, önértékelés, közös szakmai beszélgetések alapján értékeljük.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében alkalmazzuk a gyermekek fejlettségét és fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérő szempontsort.

A pedagógiai program érvényessége:

A Pedagógiai program az előírt jóváhagyásokat követően, 2022. szeptember 1-től kerül bevezetésre az intézményben.

Felülvizsgálata: 2 évente, illetve jogszabályi változások szerint

A Pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Ha a nevelőtestület változtatásról, módosításról dönt
- Szervezeti átalakulás esetén
- Jogszabályi előírások változása esetén

Előírás a program módosításának előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés formájában az óvoda vezetőjének benyújtva.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezlet formájában

A program nyilvánosságra hozatala:

- Átfogó ismertetése tájékoztató fórumokon, szülői értekezleteken
- Elérhetősége bárki számára az óvoda honlapján és az óvodavezetői irodában
www.szentpeterovoda.hu